Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

…нваринай 1921 оной …брин 21-hээ гарана | № 52 (13847) | 1975 оной мартын 2, воскресени | Сэн 2 мүнгэн.

Партиин уряада харюу

ЗАЛУУШУУЛАЙ ЭДЭБХИ ДЭЭШЭЛНЭ

…анай комбинадай коллектив юhэдэхи табан жэлэй то…ойлхы жэлдэ ехэ амжалтатайгаар хүдэлжэ гараа hэн. …дукци гаргаха жэлэй даабари 104,7 процент дүүргэг…, түсэбhөө гадуур 17 миллион түхэригэй продукци …гдаа.

…э амжалтада предприятиимнай комсомолшууд болон …ушуулай оруулhан горитой хубита бии. Манда ажал… байhан комсомол-залуушуулай 32 бригада 1974 … турша соо түсэбhөө гадуур 2400 тонно ноохо илган …эhэн, 340 тонно ноохо угааhан, 40 мянган метр …эхэhэн байха юм.

…э бүгэдэн hайн эмхидхэлтэй социалис мүрысөөнэй …р туйлагдаа гэжэ нэн түрүүн хэлэхэ хэрэгтэй. Гад…рүү технологи, дүй дүршэл, ажалай шэнэ онол ар…ые хүдэлмэридөө үргэнөөр хэрэглэhэмнай ехэ нү…өөлэ hааб даа.

…уушуулай хүдэлжэ байдаг коллективүүдтэ социалис …сөөнэй эмхидхэл комсомолой комитедэй хиналта до…йгаа. Энэ талаар маанад зарим тэды дүй дүршэлтэй …жо, социалис мүрысөөнэй эмхидхэл улам нарижаа, …эй ябаса үргэнөөр, аша ехэтэйгээр харуулагдадаг ….

…олон хэлэхэдэ, 6 мянга гаран залуу хүдэлмэри… 1974 онойнгоо даабарине болзорhоонь урид дүүргэ…hэн. Харин 60 хүн бүхыдөө табан жэлэйнгээ түсэб түгэсхэhэн тухайгаа элидхээ. Үшөө 45 комсомолшууд «Табан жэлэй залуу гвардеец» гэhэн ВЛКСМ-эй ЦК-гай мүнгэн тэмдэгээр шагнагдажа, оронойнгоо түрүү залуушуулай зэргэдэ жагсаа ха юм. Эдэ бүгэдые адаглан харахада, мүрысэн ажаллаhанай аша туhа эли тодоор харагдана гэжэ hанагдана.

Бүхыдөө табан жэлэйнгээ түсэб дүүргэhэн комсомол-залуушуулай коллективүүдэй дунда Людмила Ащенкова, Тамара Григорьева, Ольга Чекан, Галина Морозова болон Зоя Бадмаева гэгшэдэй даадаг бригадануудые нэрлэмээр. Эндэ ёhотой, эбтэй эетэй коллективүүд мүндэлжэ, нэгэн hанал бодолтойгоор ажаллана. Бригадануудай гэшүүн бүхэн хамтынгаа хэрэгэй түлөө харюусалгатай байhанаа hайн ойлгожо, түсэбтэ даабаряа, абаhан социалис уялгануудаа болзорhоонь урид дүүргэхын тула хүсэ шадалаа гамнангүй ажаллана гээшэ.

Гэдна тус бригадануудта ажалай журам, ниитын гурим эбдэхэ ябадал усадхагданхай. Гаргагдажа байhан продукциин шанар урданайхиhаа холо үлүү hайн болоо. Игэжэ ажаллахадаа эдэнэрэй үшөөшье ехэ амжалта туйлаха байhаниинь мэдээжэ.

Һая ехэ баяртай мэдээсэл ерээ. Манай нарин сэмбын комбинадай коллектив 1974 оной дүрбэдэхи кварталай дүнгөөр бүд нэхэлгын промышленностиин РСФСР-эй министерствын дамжуулгын Улаан тугта, нэгэдэхи мүнгэн шанда хүртөө. Энэ амжалтада комсомолшууд болон залуушуул хубитаяа баhал оруулаа ааб даа.

Мүнөө үедэ предприятиимнай залуу үетэн партида, совет арадта КПСС-эй ЦК-гай хандаhан Хандалгада харюу болгон, юhэдэхи табан жэлэй тодорхойлхы удха шанартай жэлдэ туйлаhан амжалтануудаа саашадань арьбадхажа, ажалай үндэр бүтээсэ туйлахын, продукциингаа шанар улам hайжаруулхын, ажалдаа коммунис ёhоор хандажа, түрэл партиингаа, арадайнгаа этигэл найдабари харюулхын тулада тэмсэжэ эхилбэ.

Промышленностиин, транспортын, барилгын хүдэлмэрилэгшэдэй бүхэсоюзна социалис мүрысөөн тухай КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, ВЦСПС-эй, ВЛКСМ-эй ЦК-гай абаhан тогтоолой гараhанай hүүлдэ комсомолой бүлэг, эхин организаци бүхэндэ суглаанууд үнгэргэгдөө hэн. Удаань комбинадаймнай комсомолой хамтын суглаан зарлагдажа, маанадай абаhан дээшэлүүлэгдэhэн социалис уялганууд баталагдаа бэлэй.

Тиигэжэ партиин ЦК-гай Хандалгада харюу болгон, Агууехэ Илалтын 30 жэлэй ойдо зорюулан, даабариhаа гадуур 45 мянган метр бүд нэхэхэ, 360 тонно ноохо угааха, 2500 тонно ноохо илган сэбэрлэхэ гэжэ шиидээ hэмди.

Комсомол-залуушуулай бригадые даагша Тамара Григорьева тус суглаан дээрээ үгэ хэлэхэдээ, Молдавиин ССР-эй Тираспольскэ оёдолой фабрикын комсомолшууд болон залуушуулай үүсхэлые үргэнөөр дэмжэе гэжэ үетэн нүхэдөө уряалаа hэн. Тиихэдээ комсомол-залуушуулай коллективүүд гансал эрхим шанартай продукци гаргадаг болохын тула тэмсэхэ, хоорондоо мүрысэхэ ёhотой болоhон юм.

Мүн комсомолой гэшүүн бүхэн шанарай өөрын тамгатай болохын тулада тэмсэхэ ёhотой болоо. Энэ хүдэлөөн предприятиимнай залуушуулай коллективүүдэй дунда үргэнөөр дэмжэгдэжэ, социалис мүрысөөнэй гурим баталагдаhан, энэ талаар ябуулагдаха хүдэлмэриин түсэб табигдаhан байгаа.

Мүнөө байгша оной январь hарын дүн гаргагдаад байна. Тиихэдэ ноохо илгалгын цехэй комсомол-залуушуулай бригаданууд гансал эрхим шанартай продукци гаргаhан байжа, түрүү hуури эзэлээ, hайшаал, магтаалда хүртөө. Бригадануудай дунда Зоя Бадмаева, Нина Иванова гэгшэдэй комсомол-залуушуулай коллективүүд эрхим үрэ дүнтэй байба.

Ажалай, политическэ үндэр эдэбхи, үүсхэл гаргажа, комсомолой ажабайдалдахи тон шухала ажал ябуулга болохо комсомолой документнүүдые hэлгэлгые нарин сэмбын комбинадай комсомолшууд болон залуушуул угтаха зорилготой. Зорилгоёо дүүргэхэ байhандаа батаар этигэнэбди. Энээнииемнай 1975 оной түрүүшын hарын ажалай дүнгүүд гэршэлнэ.

Л. ЯКОВЛЕВ,
нарин сэмбын комбинадай комсомолой комитедэй секретарь.

ТАСС — ШЭНЭ ҺОНИН

НАЦИОНАЛЬНА ОКРУГОЙ 50 ЖЭЛЭИ ОИ

КУДЫМКАР. (Пермьскэ область). Эндэ февралиин 28-най үдэр баярай ехэ hайндэр болоо. Коми-Пермяцка национальна округой 50 жэлэй ой тэмдэглэгдэбэ.

Партиин окружкомой, округой ажалшадай депутадуудай Соведэй баярай суглаанда үйлэдбэриин түрүүшүүлтэй хамта Коми АССР-эй, Удмуртиин АССР-эй Баруун Ураалай городууд ба районуудай, Ханты-Мансиин ба Ямало-Ненецкэ национальна округуудай түлөөлэгшэд хабаадалсаа.

КПСС-эй Пермьскэ обкомой нэгэдэхи секретарь Б. В. Коноплёв баярай түүхэтэ ойтойнь дашарамдуулан, округой ажалшадые КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй үмэнэhөө амаршалаад, Арадуудай хани барисаанай орденой яларжа байhан округой тугта Ажалай Улаан Тугай орденые сугларагшадай альга ташалган доро зүүлгэбэ.

(ТАСС).

УРАН БЭЛИГТЭНЭЙ ФЕСТИВАЛЬ

Ажалшадай уран бэлигтэнэй бүхэсоюзна түрүүшын фестиваль үнгэргэхэ республиканска, хизаарнуудай ба областьнуудай эмхидхэлэй комитедүүдэй түрүүлэгшэнэрэй зүблөөн февралиин 28-да Москвада болобо.

ВЦСПС-эй секретарь, Бүхэсоюзна эмхидхэлэй комитедэй түрүүлэгшэ М. А. Земляннимкова элидхэл хээ.

Манай орон доторхи элдэб жанрай уран hайханай искусствын 800 мянга гаран коллективүүд 24 миллион хүниие нэгэдүүлнэ. 600 миллион шахуу зон уран бэлигтэнэй коллективүүдэй концертнүүд ба зүжэгүүдые харахаяа жэл бүри сугларна.

Зүблөөн дээрэ үгэ хэлэхэдээ, арадай уран бэлигтэниие бүри олоор хабаадуулха, шэнэ коллективүүдые бии болгохо, хуушануудые бэхижүүлхэ, багахан городуудта, бүхэсоюзна барилганууд дээрэ, хүдөө нютагуудта ажалшадай уран hайханай хэшээлнүүдые үнгэргэхын тула шухала эрхэ байдал хангалгада онсо анхарал хандуулбад.

Россин Федераци дотор, Украина ба Узбекистанда фестивалиин түрүүшын шатын ямараар ябажа байhан тухай мэдээсэлнүүд соносхогдоо.

КПСС-эй ЦК-гай харюусалгата хүдэлмэрилэгшэд, КПСС-эй обкомуудай секретарьнууд, союзна ба автономито республикануудай Министрнүүдэй Соведүүдэй түрүүлэгшэнэрэй орлогшонор, областьнууд ба хизаарнуудай ажалшадай депутадуудай Соведүүдэй түрүүлэгшэнэрэй орлогшонор, хэдэ хэдэн министерствэнүүд ба албан зургаануудай хүтэлбэрилэгшэд, уран мэргэжэлтэдэй холбоонуудай түлөөлэгшэд зүблөөндэ хабаадаа.

(ТАСС).

Найман хэмэл одон ниидхүүлэгдэбэ

«Космос-711», «Космос-712», «Космос-713», «Космос-714», «Космос-715», «Космос-716», «Космос-717», «Космос-718» гэжэ, дэлхэйе тойрон ниидэхэ хэмэл одод 1975 оной февралиин 28-да Советскэ Союзhаа дэгдээгдээ. Эдэ хэмэл одод булгадаа түлхин гараха нэгэ ракетээр замбуулинай замда оруулагдаба. Замбуулинай дайдые шэнжэлжэ үргэлжэлхэ зорилготой научна аппаратура хэмэл одод дээрэ тодхогдонхой. Бүхы найман хэмэл одон хараалагдаhанда дүтэрхы замаар дабшана.

Хэмэл одод дээрэхи аппаратура hаадгүй hайнаар хүдэлнэ. Залан жолоодохо тоолон тодорхойлхо центртэ ороhон мэдээсэлнүүд шэнжэлэгдэжэ байна.

(ТАСС).

…релиин 19-дэ коммунис субботник

Түүхэсхэхы жэлэй ГАБШАГАЙ АЛХАМ

…ОСКВАГАЙХИДАЙ …СХЭЛ ҺАЙШААГДАА

…И. Ленинэй түрэhөөр 105 жэлэй ойдо зорюулагда… коммунис субботник апрелиин 19-нэй үдэр үнгэргэхэ … Москва-Сортировочная станциин коллективэй гар… үүсхэлые республикымнай ажалшад hайшаажа, суб… …то хабаадалсаха тухайгаа мэдүүлжэ байна. Митинг… …нүүд ажалай коллективүүдтэ үнгэргэгдэнэ. Суббот… …үдэр ямар ажал хэхээр коллективүүдэй хараалhан …өөрэхыень зарим предприятинуудай хүдэлмэрилэг… манай корреспондент хандаба. Тэдэнэй харюу доро …дона.

…А. ЧИРКОВА, «Теп…ор» заводой парторга…и бюрогой секретарь: …гай предприятинууд …мир Ильич Ленинэй …н үдэртэ зорюулагда… …шалта коммунис суб… …энэ жэл үнгэргэхэ … дахинаа гаргаба. Ма… …ллектив энэ үүсхэлы …рэон абажа, митинг …hэн байна.

…карь Н. Г. Отставнов, …мол-залуушуулай ком… …ажалай слесарь-хаб…адай бригадын гэ… …Л. Н. Малявкина, шуд… … цехэй начальник … Ильков, ажалай ветеран… …мист Т. Г. Соколов, …р-технолог А. Д. …нов, токарь А. И. … митинг дээрэ үгэ … Субботник үнгэргэхэ … үнэн зүрхэнhөө … байhанаа тэдэнэр …ришэдэй үмэнэhөө ….

… субботын үдэр … ажалдаа эдэбхитэй… …ураха, энэ үдэрые бү… …ихтэй ажалаар тэмдэг… … тухай тэдэнэр хэлээ, …ЭЭ хабаадагшад ком… … субботнигой үдэр … ажал хэхэ байhанаа … хэлсэжэ шиидхэбэри баталан абаба.

Коммунис субботнигто бултадаа хабаадалсаха гэжэ хүдэлмэришэд шиидээ. Алмалта, арьбалалтын гурим наринаар сахиха, тиигэжэ субботнигой үдэр урдань алмаhан хара, үнгэтэ металл, материал, электрын элшэ хүсэ хэрэглэн ажаллаха гэжэ коллективнай мэдүүлээ. Энэ үдэр хамта дээрээ 43 мянган түхэригэй продукци, тэрэ тоодо 37 мянган түхэригэй орёо приборнууд, 5 мянган түхэригэй хэрэглэлэй зүйлнүүд бүтээгдэхэ юм.

Шудхалгын цехэй коллектив 10 тонно шудхалаа хэхэ болоо. Урдань алмаhан материалаа хэрэглэжэ, 0,5 тонно алюминиин шудхалаа үгэхэ байна.

Заводой хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд, алба хаагшад субботын үдэр ажаллаха болоо. Энэ үдэр 3,5 мянган түхэригэй салин хүлhэнэй абтаха, 5,5 мянган түхэригэй олзо доходой олдохо байhаниинь элирүүлэгдээ. Энэ салин хүлhэеэ табан жэлэй түсэбые болзорhоонь урид дүүргэхэ жасада оруулха байhанаа хүдэлмэришэд мэдүүлбэ.

Ю. Г. ХОЛЩЕВНИКОВ, авиазаводой парткомой секретариин орлогшо: Манай заводой үйлэдбэриин тон орёо hэн тулань нэгэ үдэр хэды зэргын продукци бүтээн гаргагдаха тухай абаhаар хэлэхэнь бэрхэшээлтэй.

Хабсаралгын, технологическа зэр зэмсэг бэлдэдэг цехүүдтэ митингнүүд үнгэргэгдэбэ.

Энэ үдэрэй даабариие 6 часай туршада дүүргэхэ, продукциин 50 шахуу процентые урдань алмаhан материал хэрэглэжэ, бүтээн гаргаха гэжэ хабсаралгын цехэй коллектив шиидэhэн байна. Технологическа зэр зэмсэг бэлдэдэг цехэй хүдэлмэришэд субботнигой үдэр нэгэ хүн мэтэ ажалдаа гараха, даабаряа 110 процент дүүргэхэ гэжэ хараалhан байна.

Б. П. Батуринай даадаг коммунис ажалай электрохабсаргагшадай бригада, заводой үнинэй хүдэлмэришэн П. М. Шапов халаанай даабари 6 час соо дүүргэхэ юм.

Заводой бусад цехүүд, таhагуудай коллективүүд эдэ цехүүдэй хандалга-уялгануудые зүбшэн хэлсэжэ, коммунис субботнигой үдэр хэды зэргын продукци үйлэдбэрилхэ байhанаа тодорхойлно. Субботнигто бэлэдхэхэ, тэрэниие үнгэргэхэ штаб байгуулагдаа. Штабай начальнигаар заводой директорэй орлогшо М. Т. Анисов томилогдоо.

Субботник үнгэргэхэ үүсхэлэй бүхы цехүүд, таhагуудта hайшаагдаад, ямар хүдэлмэриин хэгдэхэ байhанай элирүүлэгдэhэнэй hүүлээр бүхы заводой коллективэй энэ үдэр хэды зэргын продукци бүтээн гаргахань тодорхойлогдохо юм.

ЗОРИҺОНДОО ХҮРЭХЭ

…урэй совхозой хонишод … жэлэй үбэлжэлгые …амжалтатайгаар үнгэрбайна. Түс ажахыда …гаа 11 мянган эхэ хо… …7200 хурьган абтанхай, …рганаар түлжүүлэгдэ…

…гша хонишод Дулма Цыбикова февраль hарын тэн багаар зуутанай тоодо ороhон тухайгаа элидхээ hэн. Тэрэ 100 эхэ хонин бүхэнhөө 107 хурьга абаа бшуу.

Харин отделениинүүдэй дунда дэлгэрhэн социалис мүрысөөндэ Гутайн хонишод онсо шалгаржа ябана. Эдэнэр 100 эхэ хонин бүриhөө хурьга абаха гэhэн социалис уялга абаhан юм. Зориhондоо хүрэхэ байhандаа эдэнэр батаар этигэнэ. Түл абалга үргэлжэлhөөр ха юм.

Ц. ЦЫРЕНОВ.

УЛААН ТУГАА БҮХӨӨР БАРИХЫН ТҮЛӨӨ

1974 оной дүнгөөр КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, ВЦСПС-эй болон ВЛКСМ-эй ЦК-гай дамжуулгын Улаан тугта, мүнгэн шанда хүртэhэн Кабанскын аймагай ажалшад шэнэ жэлдэ эршэмтэйгээр хүдэлжэ байна. Энэ ехэ шагналтатайнь дашарамдуулан, манай корреспондент КПСС-эй Кабанскын райкомой секретарь Михаил Александрович ЛУКЬЯНОВТА хэдэн асуудалтайгаар хандаба.

Асуудал: Аймагайтнай хүдөөгэй ажалшад үнгэрhэн hарада, февралиин түрүүшын хахадта хэр хүдэлжэ гарабаб?

Харюу: Бүхы дээрээ совхозууднай яhала урагшатайгаар ажаллажа байна. Февралиин 16-най байдалаар гүрэндэ мяха худалдаха 1-дэхи кварталай түсэб 33 процент дүүргэгдэнхэй. Энэ талаар түсэбөө 43 процент дүүргэhэн Кабанскын совхоз, 36 процентдэ хүргэhэн Ойморой совхоз мүрысөөндэ түрүүлжэ ябана. Нёдондоной энэ үеынхитэй сасуулбал, аймагнай гүрэндэ 26 процент ехэ мяха тушаанхай.

Энэ үедэ гүрэндэ 11.987 центнер hүн тушаагдажа, кварталай түсэб 43 процентдэ хүргэгдөө. Тушаагдаhаниинь нёдондонойхиhоо нэгэ бага дээгүүр.

Һаалишад, малшадай дунда дэлгэрhэн социалис мүрысөөндэ Байгалай совхозой Еланиин hү hаалиин фермын коллектив эрхимлэжэ ябана. Эдэнэр hү hааха, гүрэндэ худалдаха январь, февраль hарынгаа түсэб холо үлүүлэн дүүргэжэ, үнеэн бүриhөө 35 килограмм hү нёдондоной энэ үеынхиhөө ехэ hааhан байна Тиигэжэ эдэнэртэ КПСС-эй райкомой дамжуулгын Улаан туг барюулагдаа.

Энэ үедэ эгээн ехэ hү hааhан hаалишадай тоодо Кабанскын совхозой нүхэр Клеменищева, Селиванова, Байгалай совхозой — Корнаухова болон бусад ороно. Эдэнэр январь hарада үнеэн бүриhөө 330—340 килограмм hү hааhан байха юм.

Аймагай совхозуудай механизаторнууд эдэ үдэрнүүдтэ хабарай тарилгада хэрэглэгдэхэ трактор, машинануудаа заhабарилжа дүүргэхэ гэжэ үсэд шангаар ажаллана.

Аймагай хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд КПСС-эй ЦК-гай партида, совет арадта хандаhан Хандалгада харюу болгон, 1975 ондо бэелүүлхэ социалис уялгануудаа харааланхай. Ажахынууд, фермэ болон бригаданууд хоорондоо социалис мүрысөөнэй договорнуудые баталжа, энэ жэлдэ хэзээ хэзээнэйхиhээ эршэтэйгээр ажаллаха, бэе бэедээ бии байгаа түрүү дүй дүршэлые халан абалсаха гэжэ хэлсэhэн байна. Тиихэдээ социалис уялгануудай дүүргэлтые hара, квартал бүхэндэ согсолжо, түрүүшүүл урмашуулагдажа байха юм.

Асуудал: Аймагай промышленна предприятинуудай коллективүүд шэнэ жэлээ хэр амжалтатайгаар захалба гээшэб?

Харюу: Бүхы дээрээ аймагай промышленна предприятинууд январь hарынгаа түсэб дүүргэhэн байна. Шиферэй заводой коллектив продукци гаргаха түсэбөө 108 процент дүүргэжэ, түсэбhөө үлүү 172 мянган туф шифер, 500 тонно цемент арадай ажахыда үгэhэн байха юм. Модо бэлэдхэлэй Байгалай бааза нёдондоной энэ үеынхиhөө 37 процент ехэ продукци үгөө.

Мүнөө үедэ аймагаймнай ажалшад КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, ВЦСПС, ВЛКСМ-эй ЦК-гай дамжуулгын Улаан тугта хүртэhэндөө баярлажа, энэ ехэ хүндэтэ тугаа алдахагүйн тула бүхы хүсөөрөө оролдохо байhанаа мүнөө үедэ үнгэргэгдэжэ байhан митингнүүд дээрэ мэдүүлнэ.

МҮНӨӨНЬӨӨ БЭЛДЭХЭ ХЭРЭГТЭЙ

1975 ондо хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй дунда бүхэсоюзна социалис мүрысөө дэлгэрүүлхэ тухай партиин ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, ВЦСПС-эй болон ВЛКСМ-эй ЦК-гай тогтоолые, мүн партида, совет арадта КПСС-эй ЦК-гай хандаhан Хандалгые манай совхозой хүдэлмэришэд халуунаар хүлеэн абажа, арга боломжонуудаа элирүүлэн, юhэдэхи табан жэлэй түгэсхэхы жэлдэ шэнэ амжалта туйлахаар зоригжобо. Гол түлэб мяхалиг үүлтэрэй мал үсхэбэридэг манай совхоз hүүлэй жэлнүүдтэ гүрэндэ тарган мяха худалдаха талаар горитой үрэ дүн туйлана. Ушарынь хадаа тушаагдаха малай шэгнүүр нилээд дээшэлжэ, hү hаалишье ехээр нэмээ.

Эдэ бүгэдэ хадаа малшадай ажалдаа харюусалгаяа дээшэлүүлжэ, тэжээлээ гамтайгаар, аша үрэ ехэтэйгээр хэрэглэдэг болоhоной ашаар туйлагдаба. Мүн бардам хүрэхэ үбhэ тэжээлээр хангагдахадаа малай ашаг шэмэ дээшэлжэ захалаа бшуу. Таба-зурган жэлэй саада тэрэ ажахымнай сабшалан дээрэhээ абаhан үбhэ тэжээл үбэлжэлгэдөө хүсэд хүрэнгүй дуталдажа, малшадые нилээд зобоодог hэн. Арга барагдахадаа совхознай хүршэ аймагуудhаа гү, али ондоо область, хизаарhаа тэжээл худалдажа абадаг байгаа. Теэд энэнь ехэ туhа болодоггүй байхаhаа гадна, хэтэрмэ үнэтэй байна бшуу.

Тиимэhээ бидэ үбhэ ногооной ургаса эрид дээшэлүүлхын тула сабшалан дээрэ культуртехническэ хүдэлмэри үргэнөөр хэжэ, ургаса багатай газараа хахалжа, олон жэлэй ногоо ургуулха ба уhалагдадаг сабшалангаа улам үргэдхэхэ талаар ехэ ажал хэhэн байнабди. Мүнөө энэ хүдэлмэримнай аша үрэ харагдажа эхилээ. Манай совхоздо сабшалангай газар hайжаруулха отряд 1971 ондо эмхидхэгдэhэн юм. Абаhаар эндэ хүдэлмэрилхэ хүнүүдынь, техникэншье үсөөн бэлэй. Түрүүшынгээ хабар сабшалангаа шулуу, буртагhаа сэбэрлэжэ, уhалууриин hубаг, ханааб татаха, хүбхэтэhэн, торомжоhон газараа борнойлхо хүдэлмэреэ эхилээбди. Тэрэ жэлдээ 50 гектарта ногоочой үрэhэ таряа hэмди. Түрүүшымнай ургаса яhала баян байжа, хойшонхи жэлнүүдтэнь улам үргэдхэгдөө hэн. Мүнөө Баруун, Зүүн бэе, Тужа, Бага тала гэжэ газарнуудта олон жэлэй ногоо тарижа hайн ургаса абадаг болонхойбди. Энэ жэл үшөө 250 гектарта ногоо тарижа, табан жэлэй туршада хамта дээрээ 515 гектарта ногоо тариха түсэбөө 610 гектарта хүргэхэ гэhэн уялгатайбди.

Хэрбээ, урдандаа, сабшалангай гектар бүриhөө 8—10 центнер үбhэ абадаг байhан hаа, нёдондо 200 гектарай тус бүриhөө 20 центнер үбhэн, 1 центнер үрэhэн хуряагдаа. Тэрэшэлэн үрэпэнэй 40 га газарай гектар бүриhөө 40 центнер үбhэн hайн шанартайгаар абтаа.

Олон жэлэй ногооной ургасые хоёрдохи жэлдэнь хурлаха ёhотой юм гэhэн заабариие заабол баримталhанай үлүү гэжэ hанагшаб. Юуб гэхэдэ, Зүүн Бэеын 40 гектар газарта ногооной үрэhэ урдынхиhаа эртүүр, минеральна үтэгжүүлгэ оруулалсажа тариhамнай бусад газарайхиhаа нилээд урид ургажа үрдеэд, сэсэглэжэ эдеэшээ юм. Тэрэнээ хуряахадамнай hайн үрэhэн абтажа, гектар бүриhөө 15 центнер үбhэн хуряагдаа юм. Саашадаа минеральна үтэгжүүлгэ ашагтайгаар хэрэглэжэ, таримал ногооной ургаха, эдеэшэхэ болзорые богонидхобол тариhан лэ жэлдээ баян ургаса абахаар гэжэ hанагдана.

Манай отряд 14 хүнhөө бүридэнхэй. Мүнөө зургааниинь наг шэбхэ гаргажа, найманиинь hургааг бэлдэхээр ошонхой. «ДТ-75» түхэлэй 1 трактор hургааг шэрэлсэнэ. Тиихэдэ гурбан «Беларусь» трактор наг шэбхэ гаргалгада хабаадалсана. Хабартаа гол хүдэлмэриин эхилхэдэ хоёр ДТ-74 маркын трактор, хүндэ борнойнууднай хүдэлгэгдэхэ юм. Мүнөө заhабарилагдажа байна.

Энэ жэл 14 мянган hургааг бэлдэжэ, 250 гектарай олон жэлэй ногооной поли хорёолхо, 6400 тонно наг шэбхэ, тэрэнэй 4 мянгыень сабшалан дээрэ гаргаха, 800 гектар сабшалан хоёр удаа борнойлжо, 600 гектарай шулуу шохой сэбэрлэхэ, hайрамай уhаар 80 гектар, бүлүүр станцяар 90 гектар сабшалан уhалжа, 433 тонно минеральна үтэгжүүлгэ оруулха түсэб манай отрядта хараалагданхай юм. Үнгэрhэн жэлэй дүнгүүдтэй зэргэсүүлэн харахада энэ хүдэлмэри үлүүлэн бэелүүлэгдэхээр гэжэ hанагдана. Тиимэhээ манай механизаторнууд, луговодууд ажалаа зүбөөр эмхидхэжэ, энэ жэлэйнгээ түсэб заатагүй үлүүлхээр ажалланад. Гэбэшье заримдаа машина техникэ, илангаяа тракторнуудые нэмэжэ туhалалсаха бээ гэжэ найданабди.

Г. ДАШИЕВ
Захааминай аймагай Енгорбойн совхозой ЛМО-гой начальник.

ИЛАЛТЫН ХҮНДЭЛЭЛДЭ

«1941—1945 онуудта Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнда совет арадай туйлаhан Илалтын 30 жэлэй ой тухай» КПСС-эй ЦК-гай тогтоолтой Сэлэнгын модоной баазын коллектив танилсаба. Илалта туйлалсаhан, дайнай үедэ предприяти, колхоздо ажаллажа, агуу илалта туйлаха хэрэгтэ туhа нэмэреэ оруулалсаhан ажалай олон ветеранууд эндэ ажаллана.

Дайнда хабаадалсаагүй hаа, совет арадай гаргаhан баатаршалга тухай hайн мэдэхэ болоhон залуу хүдэлмэришэд эндэ олон юм. Тэдэнэр дайнда наhа барагшадай нангин дурасхаалые мүнхэлэн, илалтын үдэртэ ажалай бэлэг бариха гэжэ шиидээ.

Баазын коллектив табан жэлэй hүүлшын жэлэй түсэбые уридшалан, дүүргэхые, бүхы табан жэлые амжалтатайгаар түгэсхэхые хараалhан социалис уялга аймаг дотороо эгээл түрүүлэн баталан абаhан юм. Коллектив партиин ЦК-гай тогтоолтой танилсаад, социалис уялгануудаа үлүүлэн дүүргэхэ арга боломжонуудые элирүүлэн хэрэглэжэ эхилээ. Хүдэлмэришэн бүхэн даабаряа халаан бүхэндэ үлүүлхэ уялга абаа. Тиигэжэ цех бүхэнэй хэды зэргын продукци даабариhаа гадуур бүтээн гаргахань тодорхойлогдоhон байна.

Шпала ба модо хюрөөдэдэг цехэй коллективүүд даабариhаа гадуур үдэр бүхэндэ 100 шпала, 20 кубометр модо хюрөөдэхэ юм. Илалтын үдэр болотор 70 хоног үлэбэ. Энэ туршада 92 мянган шпала хюрөөдэхэ, 27 мянган кубометр хюрөөдэмэл материал бэлдэхэ болоо. Мебелиин цехэй коллектив 386,2 мянган түхэригэй мебель хэхэ гэжэ шиидээ.

Хүдэлмэриин 70 үдэрые габшагай ажалай үдэрнүүд гэжэ соносхоод, 8 вахта Герой-городуудта зорюулхань. Февралиин 13-hаа 23 болотор Москва городто, февралиин 24-hөө мартын 1 болотор Ленинград, мартын 1-hээ 8 болотор Киев городуудта, саашань Одессэ, Волгоград городуудта, Брест Герой-хэрэмдэ, Новороссийск, Севастополь городуудта габшагай арбан үдэрэй вахтанууд зорюулагдаха юм.

Илалтын 30 жэлэй хүндэлэлдэ Ильинкэ тосхондо шэнэ сэсэрлиг таригдаха болоо. Илалтын сэсэрлиг соёлой байшангые тойрон таригдаха. Модоной баазын хүдэлмэрилэгшэд модо, сэсэгүүдые hуулгаха, хойноhоонь харууhалха юм. Зоя ба Саша Космодемьянскийнтанай дурасхаалда сэсэрлиг тариха гэжэ үхибүүдэй комбинадай хүдэлмэрилэгшэд шиидэбэ.

Баазын доодо складай хүдэлмэришэд Илалтын үдэртэ ажалайнгаа бэлэг барихын хажуугаар залуу гвардейцүүдтэ зорюулагдаhан сэсэрлиг тариха гэжэ хэлсэбэ. Энэ сэсэрлигынь Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнда хабаадагшадай аллейн хажуудахана бии болохо юм. Түрүүшын модо hуулгаха эрхэ дайнда хабаадагшада, дайшалхы хэдэн орденой кавалер, Ильинкэ тосхоной хүндэтэ ажаhуугша Николай Сидорович Титовто олгогдобо.

Аймаг, мүн «Забайкаллес» комбинат доторо түрүү болоhон энэ коллектив илалтын ойе ажалай шэнэ амжалтаар тэмдэглэхэ, дайнда наhа барагшадай нангин дурасхаалые мүнхэлхэ байhанаа мэдүүлээд, ажалай вахтада жагсажа эхилээ.

П. ГРИГОРЬЕВ.

АРГА БОЛОМЖО ЕХЭТЭЙ ААД...

Колхозой тоосоото суглаанһаа хэгдэһэн тэмдэглэл

Адууһа малай тоогоор, үйлэдбэриингөө хэмжээгээр, экономикынгоо хүгжэлтын талаар «Коммунизм» колхоз аймаг соогоо нилээд томо, хүсэ ехэтэй, түрүүшье гэ haa, түрүү гэжэ тоологдодог ажахы болоно. Илангаа хүбэн «сагаан алтан» — торголиг нооһотой хонин һүрэгөөрөө үнинэй суурхадаг колхоз юм.

Тээсгэн болоһон колхозой тоосоото суглаан дээрэ правлениин түрүүлэгшэ П. К. Амагыровай, мүн шалгалтын комиссиин түрүүлэгшэ Н. Ц. Цыдыповэй элидхэлнүүдые шагнахада, энэ ажахы һүүлэй жэлнүүдтэ зарим һалбаринуудтаа муу бэшэ үрэ дүн туйлаа гэжэ харахаар байна. Урзанда ган гасуурта дайрагдажа, ороохо тарян, үбһэ ногооной ургасын бага абтаһан дээрэһээ адууһа малай ашаг шэмэ биратай дээшэлүүлэгдээгүй, тоо толгойнь ехэ олошороогүй. Тиигэбэшье колхозой правлени, партком, мэргэжэлтэд, бүхы колхозниигуудынь тохёолдоһон бэрхэшээлые дабан гарахын түлөө оролдожо, бии байгаа арга боломжонуудаа элсүүлэн хүдэлөө гэжэ элидхэлшэ тэмдэглээ.

Түбхын түрүүн колхоздо нёдондо бүхы түрэлэй мал олошоруулха түсэб сүм дүүргэгдээ. Эхэ малай тооё нилээд олошоруулаа. Мяха, һү, нооһо үйлэдбэрилхэ түсэб мүн лэ бэелүүлэгдэһэн. Тусхайлбал, гүрэндэ мяха худалдаха түсэб 111,3 процент, һүн — 144, нооһон — 109 процент дүүргэгдээ гэхэ гү, али урда жэлэйхиһээ мяха, һү худалдалгаяа нилээд дээшэлһэн байха юм. Хамта 55.600 центнер ороохо таряа суглуулжа, гүрэндөө таряа худалдаха түсэбөө 100 процент дүүргээд, урдань уриһаар абаһан 1625 центнер таряагаа бусаагаа.

Хонин һүрэгэй тоо 2.000 толгойгоор олошороо. Тиихэдэ колхозой хонишод, мал адуулагшад гүрэндэ худалдагдадаг малай шэгнүүрые нэмээжэ, тарган мяха гүрэндэ худалдаа. Жэшээнь, томо эбэртэ мал тус бүридөө дунда зэргээр 381 килограмм, хонин бүхэниинь — 41 килограмм шэгнүүртэйгээр гүрэндэ худалдагдаа. Хонин бүриһөө 3,8 килограмм нооһо хайшалаа юм. Мал ажалай продуктнуудые түсэбһөө үлүүлэн гүрэндэ худалдаһанайнгаа түлөө ажахы горитойхон ашаг олзо оруулаа. Жэшээнь, нооһонһоо — 49.500, мяханһаа — 39.200, һү худалдалгаһаа — 11 мянган түхэриг нэмэлтэ түлбэри абаһан байна.

Энэ хадаа колхозой хонишод, малшад болон механизаторнуудай хоорондо социалис мүрысөө һайнаар, аша үрэ ехэтэйгээр эмхидхэжэ, тэдэнэй хүдэлмэриие зүбөөр элсүүлдэг болоһоной ашаар туйлагдаа гэжэ һанагдана. Тусхайлан хэлэбэл, хонишодой дунда мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрүүлэгдэжэ, эхэ хонидойн 29 отарын 16-ниинь зуун эхэ хонин бүриһөө дунда зэргээр 100 һаа дээшэ хурьга түлжүүлээ. Тиихэдэ республика соогоо мэдээжэ болоһон хонишон, РСФСР-эй Верховно Совэдэй депутат, Социалис Ажалай Герой Г. Г. Цыремпилова зуун эхэ хонин бүриһөө 127,9 хурьга, бэрхэ хонишод С. Н. Данзанов—121,3, Н. Ч. Гомбоев — 119, Х. Ч. Дымбрылов — 119, С. Б. Цыреторов — 116, Д. С. Батуев. — 115,4, Л. Д. Иванов — 108 толгой хурьга томо болгожо, тус бүринень 25-һаа 32 килограммда хүргэжэ, эхэһээнь илгаһан байха юм.

Хурьга олоор абаһан Н. К. Банзаракцаевай хүтэлбэрилдэг нэгэдэхи отделени зуун хонин бүриһөө 104 хурьга абажа, колхоз соогоо мүрысөөндэ эрхимлээ. Энэ отделениин В. Р. Дабаевай бригада 107,3 хурьга түлжүүлһэн байна

Колхоз хамта дээрээ 16.089 хурьга томо болгоо гэхэ гү, али зуун эхэ хонин бүриһөө 92 хурьга түлжүүлээ. Табан отара эхэ хонин бүриһөө 4-һөө 5 килограмм хүрэтэр нооһо хайшалһан. Мүн эрьенүүдэй табан отара хонин бүхэнһөө 5 килограммһаа дээшэ нооһо хайшалһан байха юм.

Үнеэн бүриһөө 2.458 килограмм һү haажа, аймагай залуу һаалишадай дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ илажа гараһан, колхозой чемпион комсомол басаган Галина Аюшеева ехэхэн магтаалда хүртөө. Залуу һаалишан Е. Чойнова — 2.377 килограмм, үнинэй һаалишан Ц-Д. Дымчикова — 2.111 килограмм һү haажа, мүрысөөндэ түрүү зэргэдэ гараа.

Гэхэтэй хамта колхоздо һү һаалиие үшөөл дээшэлүүлхэ, үнеэн бүриһөө 2.000 килограммһаа дээшэ һү haahан һаалишадые улам олошоруулха арга боломжо гүйсэд хэрэглэгдэнэгүй гэжэ хэлэхэ хэрэгтэй. Жэшээнь, Залаа-Үбэрэй, нэгэдэхи һаалиин гүүртэнүүдэй һү һаалгаар һайн дүнгүүдые туйлаад байхада, Борьёогой отделениин һаалиин гүүртэ аб адлихан үүлтэрэй малтай байбашье, Залаа-Үбэрэй гүүртынхидтэ орходоо үнеэн бүриһөө 258 килограммаар бага һү haahан байха юм. Эндэ ажалай эмхидхэл, журам һула байгаа, һаалишад, малшадай урда эрилтэ бага табигдаа гэжэ сэхэ хэлэгдэнэ.

Дээрэ дурсагдаһан тоо, баримтануудые харахада, эдеэ хоолой зүйлнүүдые гүрэндэ худалдаха түсэб, малай тоо толгой олошоруулха даабари дүүргэгдэжэ, үнгэрһэн жэлэйхиһээ зарим тэды алхам урагшаа хэгдэбэшье haa, бии байгаа арга боломжонууд, тон ехэ нөөсэ хүсэн үшөөл гүйсэд хэрэглэгдээгүй, дутуу дунда юумэн олон байгаа гэжэ хэлэлтэй. Жэшээнь, адууһа мал үшөөл олон гаргална. Жэлэй туршада 4 мянга шахуу хонин, тэдэнэй 800-ниинь хурьгад, 243 толгой томо эбэртэ мал, тэрэ тоодо 180 тугал гарзалаа гэжэ колхозой главна ветеринарна врач В. Б. Сагадеевэй хэлэһэн үгэһөө ойлгогдоо. Эдэ тоонууд недондоройхиһоо зарим тэды үсөөншье haa, үшөөл олон. Энээниие бүхы малдань хубаажа үзэхэдэ, 8—9 процентдэ хүрэнэ. Малай гарзалһанай гол шалтагаан юуб гэхэдэ, доторой, ушханай үбшэнһөө болочо гэжэ нүхэр Сагадеев тайлбарилна. Иимэ үбшэн нэн түрүүн үбһэ тэжээлэй муу-һаа, хаһа саг соонь, зүб нормоор үгтэдэггүй, мүн байрын мууһаа, харууһанай хангалтагүй байһанһаа дулдыдана гэжэ хэлэе.

Мал ажалһаа абтадаг продукци, илангаяа мяха, һү, нооһо абалгые саашадань улам ехэ болгохо арга боломжын гүйсэд бии байһан тухай сомоной Совэдэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ, колхозой ветеран Б. Л. Мурхонов ехэ тодорхойгоор гүнзэгы баримтатайгаар хэлээ. Нэгадэхинь юуб гэхэдэ, гол юумэн кадрнуудһаа дулдыдаха байна. Залуу үетэниие зүбөөр эрилтэнүүдые мэдэрэн, тэдэнэй ажалай урма хэшээлые бадаруулан, саг үеын эрилтэнүүдтэй зохилдуулан хүмүүжүүлхэ шухала. Энээнэй тула залуушуулай өөһэдынь эрилтэнүүдые мэдэрэн, тэдэниень хангаха, колхозойнгоо ажабайдал тухай ходо-доо дуулгажа, һанал бодол, зүрхэ сэдьхэлэйнь эрмэлзэлгые. ойлгохо хэрэгтэй. Гиимэһээ тэдэнэй дунда ойлгуулламжын хүдэлмэри таһалгаряагүй ябуулдаг байбал, манай залуушуул ямаршье ажалай урда сухарихагүй. Эдэнэр олоншье, онол аргатайшье зон гээшэ. Хоёрдохёор, үбһэ тэжээл элбэгээр бэлэдхэдэг болохо шухала. Энээнэй тула ажалай эмхидхэл һайжаруулха хэрэгтэй. Биданэр үбһэ, зеленко болон ороохо тарнагаа хуряалгын үедэ тон ехэ гээлтэдэ оруулнабди, малда эдюулнэ, гэшхүүлнэбди гэжэ тэрэ хэлээ.

Нээрээшье колхоздо һүүлшын жэлнүүдтэ сабшагдахаяа болишоһон хэдэн зуугаад гектар газар бии. Тэрэниие үтэгжүүлээд, хүрьһыень һайжаруулаад, уһалагдаха газарыень уһалаад байбал, бүхы сабшалан дээрэһээ гектар бүриһөө адагынь 10 гаран центнер үбһэ абаха арга бии. Тиигэбэл эхэ хонидой бүхы 29 отарада, хамаг тугалнуудта хүрэхэ үбһэн абтаха байна. Тэрэшэлэн уһа зөөжэ хонидые уһалха гээшэ тон таагүй хэрэг. Хонид тиимэ уһые үнэрхэхэ, уухагүй, тииһээр тураха, нооһониинь муудаха шалтаг гарана. Энэ асуудал яаралтай шиидхэхэ саг ерээ.

Саашань энэ ажахын зарим һалбаринуудта, илангаяа механизаторнуудай хүдэлмэриин эмхидхэл тон лэ һула гэжэ суглаан дээрэ элирээ. Техникэ заһабарилгада һулаар хандадаг дээрэһээ 28 гэнжэтэ тракторай 7—8-ниинь үдэр бүри хүдэлгэгдэнэгүй.

Тон ехэ ажал хэжэ, минеральна үтэгжүүлгэ гаргаал, эсэстээ ургаа болоһон юумыень хаһа соонь хуряажа шадангүй, нилээд ехыень хосороно. Энээнһээ боложо, абтаһан центнер тарянай өөрынь үнэ сэн аяар 7 шахуу түхэригтэ хүрөө.

Хамаг продукциин өөрынь үнэ сэн түсэбөөр хараалагдаһанһаа нилээд дээгүүр байбашье, колхоз 2 миллион 300 мянган түхэригэй бүхы олзо оруулжа, 395 мянган түхэриг сэбэр олзотой гараа. Бүхы олзо орошын нэгэ миллион 700 мянган түхэриг хонин ажалһаа, илангала нооһонһоо ороо. Иигээд ерэхэдээ, колхозой энэ һалбари ёһотойл олзо орошын алтан жаса болоно. Саашадаа бүри ехэ олзо доход үгэхэ аргатай байһаниинь харагдана. Теэд энэ гол һалбаридень үшөөл дутагдал, шиидхэгдээгүй асуудал олон байһаар. Жэл бүри үбһэ тэжээлээр дуталдадаг тус ажахы олон жэлэй таримал ногоо ехээр ургуулхын тула оролдолго багаар гаргана. Энэ жэлдэ оройдоол 108 гектарта тиимэ ногоо таринхай. Гектарай 5—6 центнер ногооной ургадаг сабшалан дээрэ олон жэлэй ногоо айлтагүйгөөр тарижа, хүрьһыень һайжаруулаад, адагынь 25—30 центнер үбһэ абадаг болохо арга бии.

Эдэ бүгэдэһөө ямар тобшолол хэлтэйб гэхэдэ, бии байһан тон ехэ арга боломжоёо, хэрэглэгдээгүй нөөсэнүүдээ элирүүлэн, үйлэдбэреэ хүгжөөлгэдэ зорюулхын тула колхозой бүхы ажалшад үшөөл ехэ оролдолго гаргаха, эрдэм наукын, түрүү дүй дүршэлэй туйлалтануудые үргэнөөр хэрэглэхэ, хүн зоноо улам һайнаар элсүүлэн эмхидхэхэ болоно.

Д. АЮШЕЕВ,
манай корр.

Зэдын аймаг.

БАРГАЖАНАЙ АЙМАГТА

Политинформаторнууд томилогдобо

Байгша ондо түл абаха харюусалгатай хаһа Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоздо эхилбэ. Хонишодто али болохо туһа хүргэжэ, тэдэнэй дунда политическэ хүдэлмэри ябуулжа байха политинформаторнууд колхозой парткомоор томилогдобо. Жэшээлхэдэ, колхозой гаражые даагша, коммунист Б. Х. Дармаев ахалагша хонишон Ц. Б. Дашиевагай даадаг отарада политинформатор байха юм. Сельскэ Совэдэй түрүүлэгшэ Г. С. Очирова, колхозой главна агроном Б-М. Ц. Гармаев, колхозой главна бухгалтер С. Ч. Цыдыпов болон бусад коммунистнууд мүн лэ эхэ хонидой отарануудта хурьгадые абаха үедэ политическэ хүдэлмэри ябуулха байна.

Зорилгонуудаа хараалба

Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой тоосоото һунгалгын суглаан һаяхан боложо, колхозой түрүүлэгшэ Б. Б. Ринчинов тоосоото элидхэл хэбэ. Колхозой правлениин тоосоото элидхэлые зүбшэн хэлсэлгэдэ ахалагша хонишон Б. Ц. Ламуев, колхозой главна инженер В. Д. Чимитцыренов, үүлтэртэ малай фермын зоотехник Н. Б. Пирмаева болон бусад үгэ хэлэжэ, ажахынгаа экономико һайжаруулха талаар дурадхалнуудые оруулһан байна.

КПСС-эй райкомой нэгэдэхи секретарь Л. Б. Раднаев суглаан дээрэ үгэ хэлэхэдээ, үнгэрэгшэ жэлэй дүнгүүд, колхозой саашанхи зорилгонууд дээрэ тогтобо.

В. ГАРМАЕВ,
манай штатнабэшэ корр.

Баргажан.

СССР-эй Верховно Совэдэй Президиумэй Ука[з]

РСФСР-эй хүдөө ажахын түрүүшүүлые СССР-эй орден ба медальнуудаар шагнаха тух[ай]

Бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ туйлаһан амжалтануудайнь, мүн 1974 ондо газар болон мал ажалай продуктнуудые үйлэдбэрилхэ ба гүрэндэ худалдаха талаар арадай ажахын түсэб болон абаһан уялгануудаа дүүргэхэдээ, ажалай габьяа харуулһанайнь түлөө шагнаха:

БУРЯАДАЙ АССР-һаа

АЖАЛАЙ АЛДАР СОЛЫН III ШАТЫН ОРДЕНООР

Авдеева Клавдия Ивановнае — Хоринн аймагай Дэдэ-Тайлсын совхозой һаалишан.

Артюкова Полина Федоровнае — Бэшүүрэй аймагай «Победа» колхозой гахайшан.

Аюшеев Бато-Цыбик Мункуевичые — Хэжэнгын аймагай Хэжэнгын совхозой ахалагша хонишон.

Аюшеева Дыжит Бадмацыреновнае — Сэлэнгын аймагай Сэлэнгын совхозой һаалишан.

Аюшеева Цыбик Цыдыповнае — Загарайн аймагай XXI партсъездын нэрэмжэтэ колхозой һаалишан.

Бадмаев Гомбожап Очировичые — Хурамхаанай аймагай Аргатын совхозой тракторист.

Бадмаева Санжидма Елтоновнае — Хурамхаанай аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой ахалагша хонишон.

Бандеева Антонида Бандеевнае — Захааминай аймагай Санагын совхозой мал адуулагша.

Банзарова Жамсаран Доржиевнае — Сэлэнгын аймагай XX партсъездын нэрэмжэтэ колхозой һаалишан.

Батуев Даба-Самбу Раднаевичые — Зэдын аймагай «Коммунизм» колхозой хонишон.

Болонев Ульян Ефимовичые — Мухар-Шэбэрэй аймагай Сүүлгын совхозой звеное даагша.

Борисов Василий Дмитриевичые — Яруунын аймагай «Юбилейный» совхозой тракторист.

Брылев Мирон Никитовичые — Мухар-Шэбэрэй аймагай «Эрдэм» совхозой тракторист.

Будкин Николай Алексеевичые — Яруунын аймагай «Юбилейный» совхозой мал адуулагша.

Буланов Иван Игнатьевичые — Хяагтын аймагай «Родина» колхозой тракторист.

Бутакова Людмила Павловнае — Хойто-Байгалай аймагай «Победа» колхозой һаалишан.

Воробьев Иван Антоновичые — Улаан-Үдэ хотын «Трансельхозтехникын» транспортна нэгэдэхи предприятиин жолоошон.

Габанов Федор Бадмаевичые — Ахын аймагай «Коммунизм» колхозой мал адуулагша.

Гармаева Марта Данзановнае — Зэдын аймагай «Мир» колхозой һаалишан.

Гашев Александр Сергеевичые — Кабанскын аймагай Кабанскын совхозой бригадир.

Григорьев Константин Михайловичые — Сэлэнгын аймагай Сухын совхозой ахалагша хонишон.

Дашеев Гарма Цыдыровичые — Захааминай аймагай Енгорбойн совхозой бригадир.

Дондуков Владимир Цыбиковичые — Загарайн аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой тракторист.

Дульянинов Митрофан Максимовичые — Бэшүүрэй аймагай Дзержинскиин нэрэмжэтэ совхозой механизатор.

Ефимов Иосиф Калистратовичые — Мухар-Шэбэрэй аймагай «Коммунизм» колхозой механизатор.

Жамбалов Пунсык Жалсановичые — Хоринн аймагай Анаагай совхозой ахалагша хонишон.

Жанцанов Батор Яндоновичые — Хяагтын аймагай Хяагтын совхозой ахалагша хонишон.

Жимбеева Гармажап Базаровнае — Хоринн аймагай Удын совхозой һаалишан.

Игумнов Петр Петровичые — Хяагтын аймагай «Заря» колхозой хонишон.

Имеева Анастасия Парамоновнае — Кабанскын аймагай Кабанскын совхозой һаалишан.

Казанцева Елена Михайловнае — Улаан-Үдын аймагай «Маяк» колхозой һаалишан.

Калашникова Елена Илларионовнае — Улаан-Үдын аймагай «Восход» колхозой һаалишан.

Колодин Иван Михайловичые — Хяагтын аймагай «Дружба» колхозой бригадир.

Куева Зоя Михайловнае — Прибайкалиин аймагай «Зырянский» совхозой һаалишан.

Ланец Людмила Макаровнае — Прибайкалиин аймагай «Прибайкалец» колхозой һаалишан.

Логинов Николай Ильичые — Яруунын аймагай Витимэй совхозой адуушан.

Лямечева Галина Васильевнае — Мухар-Шэбэрэй аймагай «Одон» совхозой һаалишан.

Маласова Зинаида Харлампиевнае — Кабанскын аймагай «Шергинский» совхозой һаалишан.

Манибадаров Бадмажап Будаевичые — Мухар-Шэбэрэй аймагай «Знамя Ленина» колхозой хонишон.

Маншеев Содном Сыреновичые — Түнхэнэй аймагай Туранай совхозой мал адуулагша.

Назаров Исай Никифоровичые — Улаан-Үдын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой тракторист.

Непомнящих Мария Федоровнае — Баунтын аймагай Джилиндын совхозой һаалишан.

Ожигов Андрей Степановичые — Баргажанай аймагай Бодоной совхозой ахалагша хонишон.

Петров Панфил Кузьмичые — Бэшүүрэй аймагай XXI партсъездын нэрэмжэтэ колхозой тракторист.

Плюснин Дмитрий Ивановичые — Зэдын аймагай «Заречный» совхозой хонишон.

Пнев Владимир Ивановичые — «Сельхозтехникын» Яруунын районно нэгэдэлэй жолоошон.

Раднаева Дымбренжап Будожаповнае — Улаан-Үдын аймагай «Заветы Ильича» совхозой фермые даагша.

Разуваев Анатолий Потаповичые — «Сельхозтехникын» Кабанскын районно нэгэдэлэй жолоошон.

Ринчинов Даши [...]вичые — Баунтын [аймагай] Джилиндын совхо[зой] адуулагша.

Ринчинова Ели[...]чиновнае — Барг[ажанай ай]магай Карл Маркс[ын нэрэм]жэтэ колхозой һаал[ишан].

Сампилов Доржо [...]вичые — Сэлэнгын [аймагай] Карл Марксын нэр[эмжэтэ] колхозой тракторист.

Соковиков Афанас[ий ...]новичые — Хяагтын [аймагай] Хүдэриин совхозой [трактоР]рист.

Сороковиков Ил[...]сеевичые — Түнхэн[эй аймагай] «Маяк» колхо[зой] адуулагша.

Степанова Степан[ида ...]ликарповнае — Ула[ан-Үдын] аймагай «Байкал» [...]тэртэ ажахын һаал[ишан].

Суворов Иннокент[ий ...]левичые — Кабанс[кын ай]магай Байгалай [...] тракторист.

Тарбаева Дулма Л[...]нае — Улаан-Үдын [аймагай] Оронгын совхозой һа[алишан].

Хромых Агрипп[ина ...]вельевнае — Ула[ан-Үдын] аймагай «Искра» [...] һаалишан.

Цыденов Цыдып [...]повичые — Яруун[ын ай]гай «Победа» колхозой [трак]торист.

Цыренов Доржи Ж[...]новичые — Зэдын [аймагай] XX партсъездын нэр[эмжэтэ] колхозой мал адуула[гша].

Цыренова Дулма [...]ровнае — Захаамина[й айма]гай СССР-эй 50 жэ[лэй] нэрэмжэтэ совхозой адуулагша.

Шабанов Матвей [...]вичые — Хэжэнгын [аймагай] Загаһатын совхозой а[халагша] хонишон.

Шергин Анатолий [...]сеевичые — Прибай[калиин] аймагай «Прибайкалец» [кол]хозой тракторист.

Шестаков Дмитрий [...]мировичые — Кабанс[кын ай]магай Оймороой совхо[зой ме]ханизатор.

Шиханов Геннадий [...]тьевичые — Бэшүүр[эй ай]гай «Дружба» колхо[зой ме]ханизатор.

Шубина Тамара [...]нае — Түнхэнэй [аймагай] Түнхэнэй совхозой [...] ургуулагша.

Щербакова Надежд[а ...]рилловнае — Улаан-Үд[ын ай]магай «Авангард» ко[лхозой] һаалишан.

Эрдынеева Цырэм[а ...]буевнае — Хяагтын а[ймагай] Мөөрөөшын совхозой [һаали]шан.

Якимов Василий [...]дьевичые — Зэдын а[ймагай] Торнин совхозой ме[ханиза]тор.

СССР-эй Верховно Совэдэй Президиум[эй]
Түрүүлэгшэ Н. ПОДГОРНЫ[Й].

СССР-эй Верховно Совэдэй Президиум[эй]
Секретарь М. ГЕОРГАДЗ[Е].

Москва, Кремль.
1975 оной февралиин 15.

(Эхинииинь февралиин 28-най, мартын 1-нэй номер[нуудта].

Үргэлжэлэлынь хожом гара[на].

ЯРУУНЫН аймагай Нарһатын совхоздо шадамар бэрхэ һаалишад олон. Лхамажап Абидуевна Нимбуева жэлһээ жэлдэ үнеэн бүриһөө һү ехээр haажа, түрүү һаалишадай дунда батаар оронхой. «Хүндэлэлэй тэмдэг» орденто түрүү һаалишан энэ жэлдэшье туйлаһан амжалтануудаа бүри батадхахаар эрмэлзэн ажаллажа байнхай.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Яруунын аймагай Нарһатын совхозой түрүү һаалишан Л. А. Нимбуева.

Б. ГАДЬЯНОВАЙ фото.

ТОЛЬЯТТИ. Москвагайхидай «Өөрынгөө түлөө, мүн тэрэ хүбүүнэй түлөө» гэһэн үүсхэлые халуунаар дэмжэһэн Волгын автозаводой залуу хүдэлмэришэд Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуу ехэ дайнай Илалтын 30 жэлэй ойе ажалай бэлэгүүдээр угтаха гэжэ шиидэбэ. Цехүүд болон үйлэдбэринүүдэй комсомол-залуушуулай олонхи коллективүүдтэ дайнда эрэлхэгээр унаһан сэрэгшэдэй нэрэ дээрэ тоо нээгдэнхэй.

Механо - хабсаралгын үйлэдбэриин Ленинэй орденто Н. Барсуковой хүтэлбэрилдэг станочнигуудай бригада өөрынгөө, мүн фронтовигай түлөө хүдэлхэдөө, һалаанайнгаа даабариие ходо үлүүлэн дүүргэнэ.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: бригадын гэшүүд (зүүн гарһаа) А. Егорова, В. Семяновская, Л. Швецова, бригадир Н. Барсуков, Н. Тихонов гэгшэд ажал дээрээ.

Завод соогоо эрхим гэжэ тоологдодог комсомолшуудай А. Третьяковой бригада конвейерые хангадаг юм.

ТАСС-ай фотохронико.

ХОНИДЫЕ АДУУЛХА ҺАЙН БЭЛШЭЭРИ

АНХАРАГТЫ: ҺОНИРХОЛТОЙ ДҮЙ ДҮРШЭЛ

Бэлшээриин гектар газар хэды хони тэжээжэ шадахаб гэжэ асуугаа haa, ямаршье мэргэжэлтэ, бэрхэ хонишон тодорхой харюу үгэжэ бирахагүй байха даа. Юуб гэхэдэ, эндэ бүхы юумэн нюгагай байгаалиин, сагай уларилай эрхэ байдалһаа дулдыдаха.

«Каясулинский» совхоз Ставрополиин тала газартай зүүн захын зоно соогоо адууһа мал олоор үсхэбэрилдэг томохон ажахы юм. Эндэхи 8 мянга шахуу гектар талын бэлшээри дээрэ 40 мянган хонид адуулагдана. Арбан хонин бүхэндэ хаҺад гектар шахуу газар хүртэнэ. Хэрбээ жэл бүхэндэ зуниинь хура бороотой, дулаан байдаг haaнь, энэ бэлшээринь яһала хүрэхэшье байжа болоо.

Тиибэ яабашье табан жэлэй түгэсхэлэй жэлдэ совхозой хонишод ерэхэ зундаа бэлшээриин гектар бүридэ 60 хонидые бэлшээдэг болохо гэжэ шиидэбэ. Һүүлэй үедэ ажахы дотор тусхай, оньһон түхеэрэлгөөр уһалагдадаг, үндэр ургаса үгэдэг элдэб холимол ногоо тариһан, һайжаруулагдаһан бэлшээри бии болгохо талаар ехэ хүдэлмэриин хэгдэһэнэй ашаар бэлшээриин гектар бүхэндэ иимэ олон хони адуулха аргатай болоо. Мүнөө саһа бордоһон боложо, тэрэнэйнь хайлажа, сагай уларилай таарамжагүй байгаашье haaнь «Каясулинский» совхозой мелиораторнууд бэлшээри һайжаруулха хүдэлмэреэ нэгэшье таһалдуулнагүй.

— Һайн ургасатай сабшалангһаа дутуугүй бэлшээри бии болгохо хүдэлмэриие иимэ эршэмтэй шангаар ябуулжа байһамнай гайхалтай бэшэ. Партида, совет арадта КПСС-эй ЦК-гай хандаһан Хандалгые, мүн таряалан дээрэһээ мал ажалай фермэнүүдһээ продукци бүри ехээр үйлэдбэрилхын түлөө хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй бүхэсоюзна социалис мүрысөө эмхидхэхэ тухай тогтоолые зүбшэн хэлсэжэ, манай коллектив табан жэлэй түгэсхэхы жэлые амжалтатайгаар дүүргэхэ талаар угтамжын түсэб абанхай. Даабариинаа гадуур гүрэндэ 200 центнер ноохо нэмэжэ худалдаха гэһэн гол зорилго табигдана. Мүн нёдондонойхидо орходоо 1,5—2 мянган хурьга олоор түлжүүлхэ уялга абаабди. Эдэ зорилгые амжалтатайгаар дүүргэхын тула уһалагдадаг һайжаруулагдаһан бэлшээреэ зүбөөр хэрэглэхэ болонобди, — гэжэ совхозой директор А. Н. Зубенко ТАСС-ай корреспонденттэй хөөрэлдэхэдөө хэлээ.

Мяха, нооһо ехээр үгэдэг хонидые тэжээхэ уһалагдадаг нугалиг бэлшээри бии болгохо гээшэ саашадаа нарин нооһотой хонидые бүри һайнаар үсхэбэрилдэг болохо, гол шэглэлнүүдэй нэгэн болоно. Мүнөө Ставрополида хүнэй гараар хэгдэһэн сэнхир ханаабуудаар 250 мянган гектар бэлшээриин газар шииг нойтоор хангагданхай.

Бэлшээриин уһаар гүйсэд хангагдабашье haaнь, тэндэхи сагай уларил, газарайнь хүрьһэнэй шанар таряашадай урда үшөөл олон асуудал табина. Зарим ажахынуудта уһалагдадаг газарта бобово ногоо холижо тарихадань эгээл ехэ ургаса үгэнэ. Нүгөө зарим ажахынуудтань искусственна аргаар уһалжа хэһэн гаргашые харюулангүй, малда мүртэй тэжээл болонгүй ногоониинь хагдаржа һалашана. Баһа бэлшээриие зүбөөр ашаглахань бэрхэтэй болоно. Жэшээнь, хонишон загуун соогоо хонидоо хахадшье үдэр үлүү байлгаа haaнь, ногооной ургаса ехээр гэшхэгдэнэ. Тиигээд һүүлдэнь тэндэхи бэлшээриин газарай хэды шиигтэй, сагай дулаан байгаашье haaнь, ногоониинь өөдтэй ургахаяа болишоно. Мүн хонидоо ёһоор эдеэлүүлэнгүй гаргажархёо haaнь, ногоониинь дан ехээр ургажа, дэмы хагдаршадаг. Энээнһээ боложо, ногоониинь дороһоо һалаатан ургахагүй болоно бшуу.

«Каясулинский» совхоз тэрэнтэй мүрысэдэг. «Изобильненский» совхозойхидой дүй дүршэл хэрэглэн, хонидоо үбһэ тэжээлээр хангаха аргатай болоо юм. «Изобильненский» совхоз гидротехникын болон мелиорациин Ставрополиин научно-шэнжэлгын институдай туршалгаяа хэдэг гол ажахынь болоно. Эндэ Хойто-Кавказай хадануудай хормой зубшаһан тала газарта уһалагдадаг бэлшээриие тон ехэ ашагтайгаар хэрэглэхэ талаар үзэгдөөгүй һайн үрэ дүн туйлагдаа. Һайнаар ашаглажа, таарамжатай ногоо ургуулжа шадаа haa, эндэхи 22 гектар бэлшээринь 380 эхэ хонид, тэрэнэй 435 хурьгадые бүхэли зундаа тэжээдэг юм.

Тиихэдээ хонид сүүдхэ соо нэгэл дахин бэлшээридэ абаашагдаад, нэгэ загуунһаа нүгөөдэдэнь оруулжа адуулагдадаг байна. Наранда халашаһан талаар тэдэниие олон километртэ нишэ тиишэнь туужа зобоохоёо болёо. Тэдэндэ уһашье зөөһэнэй хэрэггүй. Тэрэнь сорго хоолойгоор урдан, бэлшээри дээрэнь ерээд, хонидой бүлэг бүлэгөөрөө уһалха түхеэрэлгэ соо ородог.

«Каясулинский» совхозой жэшээгээр мүнөө Ставрополиин 11 тусхай ажахынууд хонидые бэлшээхэ уһалагдадаг, һайжаруулагдаһан бэлшээри өөһэдтөө бии болгохын тула мүрысэжэ байна.

Н. СТЯЖКИН,
ТАСС-ай корр.

Ставрополь.

Соёлшодой суглаанһаа

мүндэлһэн бодолнууд

ЗҮЖЭГҮҮД ШЭНЖЭЛЭГДЭНЭ ГҮ?...

Ажалшадые коммунис... бодолтойгоор, дүрбэн ...шээр хүмүүжүүлхэ та... театрай гэхэ гү, али искусствын хүдэлмэрилэгшэдэй үүргэ айхабтар ехэ. Нёндо жэлдэ республикын театрнууд 22 зүжэг найруулан табижа, хүн зондо харуулһан байна. Тэдэнэй 14 зүжэг совет авторнуудай болоно. Тиигээд ерэ...рээ, совет арадай мүнөө үеын байдалые зураглан харуулһан зүжэгүүд репертуартань диилэнхи һуури эзэлнэ.

...гөөр тэдэнэй аяар ар... зургааниинь шүүмжэлэл, шэнжэлэлдэ ороогүй. Зур... зүжэг шүүмжэлэгдэһэн, шэнжэлэгдэһэн байгаашье ...миил удхыень хөөбэрлэн ...һэн гэхэ гү, али тиимэ ...эг найруулан табигдаа, ролльнуудтань хабаадаһан артистнар нимээр-тиимээр ...даа гэһэн удхатай статьянууд гараа гэхэ мэтын хөөрэлдөөн болоһон байна.

Энэ ажаглалта хэр зэргэ ...гэшэб? Дүрбэн театр, ...охы ажалтай дүрбэн томо коллектив! Тэдэнэй бүхэ жэл соо оролдожо хэһэн ...хүдэлмэри ёһотойгоор ...гдэзгүй, олон тоото уншагшадай анхаралда табигдаагүй һаа, одоо юун байхаб, ...муу гэшэ. Харин удхыень дахан хөөрэһэн шэнжэл хэблэлдэ гарана гэһэн ...алтань зүбтэйшье, бу...айшье гэжэ һанахаар. ...эдэ драмын театрнуудай нёдондо жэлдэ найруулан табиһан нэгэшье зүжэг ...жэлэгдээгүй гэжэ соёлой суглаан дээрэ хэлэгдэ... Энэнь дээдэ мэргэжэлтэй шэнжэлэгшэдтэ ...сэхэ хабаатай. Сэ... хэлэхэдэ, удхыень ...һэн «шэнжэлэлһээ» ...шье туһа байхагүйл. Хэрэ... бирагүйшэгөөр гэхэ гү, ...дундууршагаар наадаһан ...стые дэмы дэгэд магтажа ...һайрхажа бэшээ һаа, тэрэ ...стда хэды шэнээн аягүй, ...эбтэр байха гээшэб! Эндэ шүүмжэлэгшын һонор ухаан, ...нюдэн, нарин шэнжэ..., зүб тобшолол хэрэгтэй. ...тиихэдэ һэшхэл бии даа.

«Буряад үнэн» газетэдэ ...шэнэ зүжэгүүдые шэнжэлһэн, ажаглалта, тобшолол ...статьянууд саг үргэлжэ тунхаглагдажа байдаг. ...шээнь, дээдэ мэргэжэлтэй ...шэнжэлэгшэ О. И. ...ицын оперо ба баледэй театрай табиһан зүжэгүүдые ...шье талаһаань, өөрын ...маягтайгаар шэнжэлжэ ...даг. Тэрэнэй шүүмжэлхы статьянууд манай газетэдэ ...үргэлжэ гаража, олониитэ уншагшадые һонирхуулна. ...жэмтэ зохёолой һайн, ...талыень зүбөөр тайлбаржа, хүмүүжүүлхы уг зо... олондо ойлгуулна. ...шье мэдэһээр, О. Ку... үндэһэн буряад хүгжэм шэнжэлхэ, илангаяа залуу хүгжэмшэдэй зохёолнуудые олоор дэлгэрүүлхэ ...тон ехэ юумэ хэнэ. ...залуу шэнжэлэгшэд ...Лазарева, Н. Цибудеева ...бусад оперо ба балетэй театрай табиһан хүгжэмэй зохёолнуудые шэнжэлжэ, ...статьянуудые хэблүүлээ. Эдэ нүхэд тусхай хүгжэмэй һургуулитай һэн ту... хүгжэмэй баялигые, ...бари нюусые, аялга ху... һайн мэдэнэ. Нэгэ ...хэлэхэдэ, манай Бу... мүндэлһэн хүгжэмтэ зохёолнуудые алишье тала-

һаань тайлбарилһан, шүүмжэлһэн шэнжэлэлнүүд «Буряад үнэндэ» саг үргэлжэ тунхаглагдана, саашадаашье гаража байха.

«Антоний и Клеопатра» гэжэ балет, «В бурю» гэжэ оперо ханамжагүй муугаар найруулагдаһанһаа боложо удаан табигдаагүй, саг зуураар репертуарһаа абтаһан байгаа. Эндэ тээ тэндэхи хүн зэмэтэй бэшэ, харин театрай коллектив зохёохы үндэр хэмжээнэй эрилтэ табяагүй, зүжэгөө яаруу түргэнөөр «монсогойлжорхиһон» байгаа. Мүнөө үеын харагшадай эрилтэ хараанһаа алдажа болохогүй. Мүнөө сагай харагша «тугаар мүндэлһэн тугал» бэшэ, харин эрдэм техникын, искусствын асари ехэ хүгжэлтэ, туйлалтые һайн мэдэхэ хүнүүд шуу. Тиихэдэ уран һайханайнь совет юу бодожо байгааб? Түргэн түүхэй, удаан даамгай гэжэ дэмы хэлсэдэггүй. Арадай сэсэн мэргэн үгэнүүд ород драмын театрай коллективтэ мүн баһа хабаатай.

Ушар юуб гэхэдэ, нёдондо жэлдэ энэ театр дэлхэйн элитэ драматург В. Шекспирэй «Отелло» гэжэ зүжэгые найруулан табиһан юм. Муунь гэхэдэ, энэ зохёол оройдоо гурба дахин табигдаад, репертуарһаань абтаһан байна. Юундэ? Одоо гайхалтай бэшэ гү? Дэлхэйдэ мэдээжэ энэ зүжэг табиханъ хүшэр юм бэзэ. Зүгөөр найруулан табиха захагүй олон онол арганууд бии ха юм. Тиихэдэ А. М. Горькиин «Үбгэжөөл» гэжэ зүжэг эндэ арба дахин табигдаад, репертуарһаа абташоо һэн. Энэ юу харуулнаб? Шүүмжэлэгшэд зэмэтэй гү? Элдэб олон шалтагаа бэдэрээд яалайб. Ажалдаа хайхарамжагүйгөөр хандаһанай хойшолон иимэ байгаа.

Х. Намсараевай нэрэмжэтэ театрай найруулан табиһан зүжэгүүд саг үргэлжэ шэнжэлэгдэжэ, газетымнай хуудаһанда гаражал байдаг. Мэдээжэ шүүмжэлэгшэд, жэшээнь, В. Найдакова, Ц-А. Дугарнимаев, В. Муруева болон бусад театрай ажалаар ходо һонирхожо, шүүмжэлхы статьянууд дотороо туһатай ажаглалта, нүхэр ёһоной зүбшэл заабари үгэнэ. Юрэдөө, алишье талаһаа зүб шэнжэлэл хэгдэһэн зүйлдэ гомдохоор юумэн байхагүйл. Найруулан табигша, артистнар өөһэдтөө зүб тобшолол хэжэ, саашадаа хайшан гэжэ ажаллахаа, бэлиг шадабаряа яажа нарижуулхаа, улам баяжуулхаа бодомжолхо бшуу.

Шэнжэлэл хэгдэнэ гү? Хэгдэнэ! Даншье тиимэ хөөбэрлэһэн удхатай бэшэ, харин театрай ажалда нилээд туһалхаар юумэн саг үргэлжэ гарана, гарахашье. Тиихэдэ республикын соёлой министерствын зарим түлөөлэгшэдэй манай газетэдэ хэблэгдэһэн статьянуудые уншадаггүйнь гайхалтай.

Эндэ үшөө юу хэлэлтэйб гэхэдэ, театрнуудай уран һайханай соведүүд Буряадай уран зохёолшодой холбоонтой, тэрэнэй шүүмжэлэлэй секцитэй, мүн Буряадай ниитын эрдэмэй институдай зохёол шэнжэлэлгын сектортой нягта холбоо харилсаатай байха ёһотой. Тиигэбэл табигдаһан зүжэгүүд алишье талаһаа зүбөөр шэнжэлэгдэжэ, туһатай хөөрэлдөөн гараха бэлэй.

М. ОСОДОЕВ,
манай корр.

ТҮНХЭНЭЙ аймагай Жэмһэгэй дунда һургуулида дүшэ гаран багшанар ажалладаг юм. Залуу үетэниие һургаха, хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ дүй дүршэлтэй болоһон багшанар Ирина Федоровна Карагай, Нина Дагбаевна Замураева гэгшэд залуу багшанарта туһаламжа хүргэдэг, өөрынгөө ажалда эрилтэ ехэтэйгээр хандадаг юм. Манай фотокорреспондент С. Балдуевай зураг дээрэ тус һургуулиин багша Н. Д. Замураевае харанат.

МУХАР-ШЭБЭРЭЙ АЙМАГТА

ЛЕКЦИ УНШАБА

Республикын «Знание» бүлгэмэй лектор, Зүүн Сибиринн соёлой институдай КПСС-эй түүхын кафедрые даагша, түүхын эрдэмэй кандидат С. С. Бадмацыренов аймагай һуурин тосхонуудай ажаһуугшадта, Хушуун-Үзүүрэй, Мухар-Шэбэрэй дунда һургуулинуудай багшанарай коллективүүдтэ, соёлой университедтэ һуралсагшадта, райвоенкомадай дэргэдэ үнгэргэгдэһэн запасай офицернүүдэй семинарта хабаадагшадта уласхоорондын байдал тушаа, ородой түрүүшын революци, Агуу ехэ Илалтын 30 жэлэй ой, КПСС-эй XXIV съездын шиидхэбэринүүдэй үндэһөөр арадай гэгээрэлэй хүгжэлтэ гэхэ мэтэ темээр һонирхолтой лекцинүүдые уншаба. Эрдэмтын лекцидэ хэдэн зуугаад хүн хабаадажа, дэлхэй дээрэ, орон соогоо болсожо байһан һүүлэй һонинуудые һонирхон шагнабад.

«Знамя Ленина» колхозой отара, гүүртэнүүдтэ хүрэжэ, лекцинүүдээ буряадаар уншахадань, холын малшад ехэл һонирхобо.

МИЛИЦИИН ЭДИР ТУҺАЛАГШАД ОЛОШОРНО

Милициин эдир туһалагшадай отрядай штаб аймагай пионернүүдэй Байшангай дэргэдэ эмхидхэгдэбэ. Тэрэниие милициин үхибүүдэй таһагые даагша Т. В. Синельникова хүтэлбэрилнэ. Штаб үхибүүдэй, илангаяа журам сахилга муутай һурагшадай дунда хүмүүжүүлгын хүдэлмэри үргэнөөр ябуулжа, тэдэнэй үетэн нүхэдһөө гээгдэнгүй ажабайдалай үргэн замаар сэбэр сэхэ ябаха хэрэгтэнь туһалха гэһэн зорилго урдаа табина.

Штаб түрүүшын үдэрһөө эдэбхитэйгээр ажаллажа захалба. Номоо муугаар үзэдэг, тоомоо таһардаг, ниитын гурим эбдэдэг үхибүүдэй дунда хүмүүжүүлгын хүдэлмэри ябуулха, тэдэниие ямар кружогто хабаадуулха талаар тусхай эстафетэ үнгэргэгдэнэ. Аймагай һургуули бүхэндэ милициин эдир туһалагшадай отряд байгуулагдаа.

Б. ЖАМБАЛОВ,
манай корр.

Мухар-Шэбэр.

Залуу уран зохёолшодой конференциие угтуулан

ХЭБЛЭЛЭЙ ҮҮРГЭ ЕХЭ

Нэгэ хэдэн үдэрэй һүүлээр республикын залуу уран зохёолшодой ээлжээтэ конференци хүдэлмэреэ эхилхэнь. Энэмнай ганса буряад литературын хүгжэлтын замдахи ехэ шата бэшэ, харин бүхы уншагшадаймнай, арад зоноймнай ажабайдалдахи, түүхэдэ орохо ушар болоно гэшэ. Юуб гэхэдэ, үе-үе болоод лэ үнгэргэгдэжэ байдаг заншалта болоһон иимэ хуралдаан гүнзэгы удха шанартай юм. Теэд тиимэшье байнгүй яахаб! Юундэб гэбэл, залуу уран бэлигтэнэй һүүлэй үеын зохёол, бүтээлнүүдтэ сэгнэлтэ үгтэхэ, тэдэнэй дүршэл шадабаряа дээшэлүүлхэ тухай асуудал зүбшэн хэлсэгдэжэ, ажал хэрэгүүдтэнь түлхисэ болохо, туһа хүргэхэ ёһотой бшуу. Эдэ бүгэдые энээнэй урда тээ, үнгэргэгдэһэн хуралдаанууд эли тодоор гэршэлэн харуулжа үгэнэ. Абаад үзэел.

Залуу уран зохёолшодой эгээн һүүлшын зүблөөнһөө хойшо тон богонихон саг үнгэрөө. Тиигэбэшье энээхэн болзор соо буряад литературамнай хүгжэлтын түүхэтэ замаар урагшаа дабшажа, бэеэ хүсэд бэежэһэнээ, даляа далижаһанаа харуулаа бшуу. Тиихэдэ манай залуу бэлигтэнэй бүтээлнүүд — шүлэг ба рассказууд, тууужа болон зарим залуу авторнуудай согсолборнууд өөрын тусхай табсан һууритай боложо байнхай. Эгээл тиимэһээ болохоёо байгаа энэ уулзалга үргэн олониитые һонирхуулха ёһоороо һонирхуулна ха юм.

Үнэхөөрөө, оюун бэлигтэ залуушуулай тоо олошороо. Ганса мүнөө болохоёо байгаа хуралдаан дээрэ аяар хори гаран хүнүүдэй зохёолнууд зүбшэн хэлсэгдэхээр хараалагдана. Тобшоор хэлэхэдэ, тэдэнэй олонхидынь шахуу бэлиг шадабаряа эли бодо харуулжа эхилһэн нүхэд болоно. Энээндэ манай совет, илангаяа нютагай, хэблэл үүргэтэй юм гээд тэмдэглээе. Газетын хэдэхэн мүрөөр залуу зохёолшодой бүхы ажал хэрэгүүдынь шэнжэлжэ үзэхын аргагүй байһан тула, тэдэнэй бэлиг шадабаряа бадаруулха, урган хүмүүжүүлхэ ябадалда хэблэлэй бэелүүлжэ байһан үүргэ тухай тогтохо бодол түрэнэ. Хэнэйшье мэдэһээр, совет хэблэлэй бэелүүлжэ байһан үүргэ тон хүндэтэй ба харюусалгатай. Манай партиин үнэн сэхэ туһалагша гэжэ хэблэл тухай дэмы хэлэгдээгүй ха юм даа.

Арадай ажахын, дотоодын ба гадаадын байдалаар саг үргэлжэ бэшэгүүдые толилжо байхатаяа хамта, совет хэблэл литература болон искусствын, мүн бусадшье асуудалнуудта анхаралаа бэташье һуладхадаггүй гэшэ. Энэ талаар шэнжэлхэдэ, манай нютагай хэблэл буряад оронойнгоо литературын хүгжэлтэдэ нүлөө үзүүлжэ, ходо туһаламжа хүргэжэ байдаг юм. Республиканска, олонхи аймагай газетэнүүд оюун бэлигтэ залуушуулайнгаа бүтээлнүүдые толилжо, олониитэ уншагшадаа һонирхуулдаг болоһон гуримтай. Мухар-Шэбэрэй «Ленинэй зам», «Зэдын үнэн», «Шэнэ үдэ», «Хэжэнгын гол» газетэнүүд саг үргэлжэ шахуу уран зохёолой тусхай хуудаһануудые гаргадаг һайн һайхан заншалтай болонхой. Энэнь эхилэн бэшэжэ байгаашадта ехэ туһатай, мүн ахамад нүхэдэйнгөө шэнэ-шэнэ зохёолнуудтай тобшохонооршье һаа, саг соонь уншагшадаа танилсуулха хэрэгтэй болодог. Иимэ хуудаһанууд дээрэ һурагшад болон багшанарай шүлэг, рассказ, онтохонууд толилогдодог байна. «Булаг» кружогойхид — манай айлшад» гэһэн гаршаг доро Яруунын аймагай «Улаан-Туяа» газетэ иигэжэ мэдээсэнэ»: «...Гүндын дунда һургуулида «Булаг» гэжэ нэрэтэй уран зохёолой кружок 6-дахи жэлээ хүдэлжэ байна. Кружогые түрэлхи хэлэнэй багша Дарима Бадмаевна Хашитова хүтэлбэрилдэг юм...». Тиигээд 4-дэхи, 9-дэхи, 10-дахи классуудай һурагшад Гончикова Октябрина, Данзанов Жаргал, Цыдыпова Цырма, Жамсуева Мэдэгма тэгшэдэй зохёолнуудые газетэ толилжо, олоной зүбшэлдэ табина». Манай редакциин дэргэдэхи уран зохёолой нэгэдэлдэ шэнэ нэрэнүүд нэмэжэл байдаг юм. Тэдэнэй тоодо Самбу Дашицыренов Ольга Жамбалова хоёр оролсоно...» гэжэ удаадахи номертоо газетэ мэдээсэбэ. Иигэжэ шэнэ-шэнэ бэлигтэниие оложо, тэдэндээ али болохо туһаламжа үзүүлжэ байдагыень дэмжэн һайшаамаар. Гэхэ зуура, газетэдэ толилогдоһон бүтээлнүүдэйнь олонхи юумэн юрэнхы дээрээ удхаараа, мүн найруулгаараа һанаһанда үшөө хүсэд хүрэнэгүй гэжэ тэмдэглэлтэй.

Саашадаа эрилтээ бүри шангадхажа, эгээл һайн зохёолнуудые шэлэн абажа, хэблэжэ байбал шухала байгаа.

Энэ талаар Түнхэнэй аймагай «Саян» газетэ жэшээ боложо үгэнэ. Эндэ поэт Мүнхэ-Сарьдагай нэрэмжэтэ литературна нэгэдэл хүдэлжэ эхилһээр хэдэн жэл болобо. Тус нэгэдэлдэ мүнөө арба гаран залуу зохёолшод, эхилэн бэшэгшэд хабаададаг. Нэгэдэлэй бүхы ажал хэрэгые редакциин хүдэлмэрилэгшэд ябуулдаг юм. Тэдэнэй гэшүүдэй дундаһаа бэлигтэй залуу зохёолшод Лобсон Тапхаев, Борис Сыренов, Балдан Ябжанов, Шагдар Байминов болон бусад илгардаг. Эдэнэрнай томо-томо зүйлнүүдые толилһон, дүй дүршэлтэй, бэлиг шадабаритай нүхэд болоно. Ушар иимэһээ зохёожо, бүридэһэн зүйлнүүдтээ шанга эрилтэтэйгээр хандажа, һайн зохёолнуудые гаргадаг байна. Тобшолходо, нэгэдэлэй гэшүүн бүхэнэй шэнэ зохёолнууд бүгэдын анхаралда табигдажа, зүбшэн хэлсэгдэнгүйгөөр газетын хуудаһанда хэблэгдэдэггүй юм. Мүн томо-томо зохёолнуудай бүтэхэдэ, ахамад уран зохёолшод тиимэ хэлсэлгэндэ хабаадажа, али болохо туһаламжа хүргэдэг байна. Энээнтэй хамта уран зохёолой нэгэдэлэй гэшүүд һургуулинуудта, соёл гэгээрэлэй гуламтануудта поэзиин үдэшэнүүдые үнгэргэдэг заншалтай. Эдэ бүхы хэмжээ ябуулгануудые үхибүүд, бусадшье зон угаа баяртайгаар угтадаг гэшэ. Одоол иимэрхүү уулзалгануудай удаа эдир бэшэгшэд өөһэдынгөө зохёолнуудые редакцида олоор эльгээһэн байдаг. Тэдэниинь уран зохёолой нэгэдэлэй гэшүүд шэнжэлжэ, болохотой заримыень шэлэн эблүүлжэ тусгаар согсолон, «Саянай самарян» гэһэн литературна хуудаһандаа тунхагладаг. Энэ нэгэдэлэй гэшүүдэй үшөө нэгэ һайшаалтай юумэниинь юуб гэбэл, тэдэнэр шадаал һаа, мүнөөнэйнгөө ажабайдалые хёрхо нюдөөр хаража, уран хурсаар зураглахын хойноһоо оролдодог юм. Тиигэжэ, ажалай түрүүшүүл, мүнөө үеын колхоз ба совхозуудай ажабайдал тухай уран хурсаар зураглахые оролдодог, ехэнхи ушарта энэ харюусалгатай зорилгоёо бэелүүлжэ шададагшье гээшэ. Энэнэй ашаар «Саян» газетын хуудаһанда арад зоной, юһэдэхи табан жэлэй баатарнуудай гайхамшаг ажал хэрэгүүдые магтан дуулаһан шүлэг ба поэмэ, очерк болон зураглалнууд толилогдожо байдаг болонхой.

Һүүлэй үедэ Захаамнай «Ажалай туг» газетэ «Уран Дүшэ», «Хурамхаанай галнууд» «Булаг» гэжэ литературна нэгэдэлнүүдые байгуулаад, мүн лэ бэлигтэй залуушуулай дунда ехэ хүдэлмэри ябуулжа байнхай. Энээнэй ашаар имагтал үнгэрһэн жэлдэ уран зохёолой тусхай хуудаһанууд саг үргэлжэ хэблэгдэжэ, олоной анхарал хандуулһан байна.

Уран зохёолшодой, нэн түрүүн залуу бэлигтэнэй бүтээлнүүдые хэблэлдэ голилхо гээшэ тон харюусалгатай хэрэг мүн. Ямаршье зохёол байг, ямаршье хүнэй — эдир бага гү, али наһажаал хүнэйшье һаа, шангаар шүүмжэлэгдэжэ, һайса шэлэгдэжэ, хэблэлдэ бэлдэгдэхэ ёһотой бшуу. Тиигэжэ шадабал, үе сагайнгаа эрилтэдэ харюусама удха түгэлдэр, уран хурса найруулгатай зохёолнуудые ажалша арадтаа үгэжэ шадахабди. Ушар иимэһээ үзэл сурталай талаар болбосорол оложо абаха, эрдэмэй дээжэнүүдые гүнзэгыгөөр шудалха, дүршэл шадабаряа ходо дээшэлүүлжэ байха гээшэ уран зохёолой «нюусые» тайлбарилжа ябаашадай зайлашагүй, түрүүшын аюун нангин уялга мүн болоно. Энэ зорилгоёо бэелүүлхэ онол аргануудай нэгэ зүйлынь — манай хэблэл болоно бшуу. Ажабайдалай дүршэл юу харуулнаб гэхэдэ, оюун бэлигтэн булта шахуу хэблэлдэ хабаадажа, өөрынгөө бэлиг шадабариие бадаруулһан байдаг. Манайшье республикын ахамад зохёолшодой — Хоца Намсараевай, Жамсо Тумуновай, Цэдэн Галсановай, Чимит Цыдендамбаевай болон бусадай ажал ябуулга газетын хүдэлмэритэй, манай совет хэблэлтэй нягта холбоотой юм. Уран зохёолшо бүхэн өөрынгөө түрүүшын шүлэг гү, али рассказые газетын хуудаһанда анха түрүүшынхеэ толилһон түүхэтэй. Тиимэ тула арад зонойнгоо гайхамшаг хүгжэлтые, урма хэшээлые гол хараанһаа алдангүй, уран хурсаар зураглаха ябадалдамнай хэблэлэй үүргэ ехэ юм. Ганса шүлэг, рассказуудаа эльгээгээд һууха бэшэ, харин газетын хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадажа байха гэһэн эрилтэ табигдана бшуу.

Мүнөө үеын ажабайдалые зураглаһан, мүнөөнэй хүнүүд тухай бэшэгдэһэн очерк ба зураглалнууд, шүлэг ба рассказуудай жэшээлэшэгүй ехэ удха шанартай байһаниинь арсалтагүй. Тиимэһээ мүнөөнэй баатар ажалша хүн тухай газетын хуудаһанда үнэн зүбөөр, эли тодоор, уран хурсаар зураглахыень уран зохёолшодһоо уншагшад хүлеэнэ. Энээниие шадамар бэрхээр бэелүүлхын тулада уран зохёолшод, илангаяа уран бэлигтэ залуушуул ажабайдалые үдэр бүри гүнзэгыгөөр шэнжэлэн үзэхэ, тэрээнтэй үргэнөөр танилсаха, арад зонтоёо нэгэ агаараар амилан ажаһууха уялгатай. Тиигээгүй һаа, өөрынгөө бэлиг шадабариие бадаруулха, арьбадхахань бэрхэтэй бшуу.

Литература гээшэ ниитэ пролетариадай хэрэгэй зайлашагүй хубинь мүн гэжэ Владимир Ильич Ленин зааһан байна. Энэ сэсэн мэргэн заабариие хэзээдэшье мартаха эрхэгүйбди.

Ив. ОЧИРОВ,
журналист.

АРАДАЙ ДРУЖИННИГУУД

Ажалшадай депутадуудай нютагай Соведүүдэй дүүргэдэг олон тоото ажал хэрэгүүдэй дунда хуули ёһо, гурим сахиха, хүн зоной эрхэ хамгаалха тэмсэл нилээдгүй ехэ һуури эзэлдэг.

Энэ хэрэг олоной хүсөөр бэелүүлэгдэдэг. Соведүүдһээ гадна энэ хэрэгтэ сүүд болон прокуратурын, милициин органууд, арадай дружинанууд, нүхэдэй сүүдүүд, эхэнэрэй соведүүд, үйлсэнүүдэй комитедүүд хабаадалсадаг. Эдэнэр тус тустаа өөрын уялгатай, урдаа табиһан зорилгонуудаа сүм дүүргэхэ арга боломжонуудтай.

Галуута-Нуур поселогой арадай дружинануудай хүдэлмэри тухай хөөрэхэ хүсэлэнтэйб. Хоёр-гурбан жэлэй саана арадай дружинанууд эндэ хүдэлдэггүй шахуу байһан юм. Арадай дружинануудые дахин эмхидхэжэ, ниитын гурим һайжаруулхын тулада оролдолго гаргаха хэрэгтэй болоо. Поселково Соведэй гүйсэдкомой гэшүүд милициин хүдэлмэрилэгшэдтэй хамта арадай дружинануудай хүдэлмэри тушаа асуудалнуудые ехэ анхаралтайгаар хаража үзөөд, предприятинуудай хүтэлбэрилэгшэдые, партийна эхин организацинуудай секретарьнуудые, месткомуудай түрүүлэгшэнэрые урижа, зүблөөн дээрэ энэ асуудал зүбшэн хэлсээд, тусхай хэмжээ ябуулгануудые хараалһан, дежурлаха график баталһан, Соведэй гүйсэдкомой дэргэдэ арадай дружинануудай штаб байгуулһан, «Сатирын булан» гэжэ хуудаһанай редколлеги баталһан байна. Гүйсэдком дээрэ предприятинуудай хүтэлбэрилэгшэд дружинануудай командирнуудаар баталагдааһан.

Предприятинуудай, эмхи зургаануудай хүтэлбэрилэгшэдэй дежурствада гарадаг болоходо дружиннигуудай эдэбхи үүсхэл эли бодо дээшэлээ. Манай Галуута-Нуур посёлогто арадай дружиннигууд жэлһээ жэлдэ олошорно. Энэмнай ехэ хүсэн. Предприятинуудай, эмхи зургаануудай эдэбхитэй, түрүү хүнүүдэй ашаар дружиннигуудай тоо олошорно. Мүнөө арадай дружиннигуудай 60 процентнь коммунистнууд болон поселково Соведэй депутадууд, бэшэниинь комсомолшууд, залуушуул болоно. Олон зоной хабаадалгатай суглаан дээрэ дружинын гэшүүндэ абтаһан хүнүүдтэ үнэмшэлгэ, үбсүүндэ зүүдэг тэмдэг үгтэдэг.

Арадай дружиннигууд үдэшын 7 часһаа һүниин 12 болотор дежурлаха үедөө ниитын гурим сахина. Ниитын гурим эбдэһэн хүнэй байгаа һаань, дружинын командир поселково Соведэй гүйсэдкомдо рапорт бэшэдэг, мүн өөһэдынгөө зүгһөө зохихо хэмжээнүүдые абадаг байнабди. Жэшээлхэдэ, заһабарилгын поездын коллективэй дружиннигуудай дежурлаха үедэ үдэшын 10 часай һүүлээр соёлой ордон соо һурагшад үзэгдэбэ. Эдэнэр тэндэ тоомоо таһарһан, элдэб аашa гаргаһан байха юм. Түрэлхидынь дуудажа эдэ үхибүүдэй журам тухай шангаханаар хөөрэлдэхэ ушар гараа һэн.

Харгы замай 19-дэхи дистанциин дружиннигууд ниитын гурим эбдэһэн һортуу хүниие бариһан байна. Тэрэшэлэн дружиннигуудай хүсөөр һамгаяа сохидог архинша Василий Аюшеев гэгшэ хуулиин харюусалгада хабаадуулагдаһан юм. Саг үргэлжэ архидажа, һалихай ябадал гаргадаг Валентина Вятчина гэгшэ мүн лэ дружиннигуудай хүсөөр элирүүлэгдэжэ, 15 сүүдхээр һүүлгагдаа. Ниитын гурим эбдэдэг хүнүүд «Сатирын буланда» хурсаар шүүмжэлэгдэнэ. Үнгэрһэн жэлдэ 12 дахин иимэ хуудаһан гаргагдаһан байна. Шүүмжэлэлдэ ороһон хүнүүд гэмээ ойлгожо, яһала заһарһан байха юм.

Галуута-Нуурай локомотивна депогой начальник Николай Алексеевич Фролов, заһабарилгын поездые даагша Иван Васильевич Ананьев, манай участково милиционер ахалагша лейтенант Евгений Тедаушевич Келя гэгшэд дружиннигуудай ажалда айхабтар ехэ туһа хүргэнэ. Галуута-Нуурай локомотивна депогой мастер, шударгы бэрхэ дружинник Виктор Михайлович Вавилов Хүндэлэлэй грамотаар шагнагдаа.

Мүнөө манай посёлогто дружиннигуудай дежурство таһалдахаяа болинхой. Гурба һарада нэгэ дахин бидэ дружинын штабай гэшүүдые суглуулжа, дружиннигуудай хэжэ байһан ажал-ябуулгые харадаг, штабай начальнигай тоосоо шагнадаг байнабди. Түмэр замшад дружинын гэшүүдэй дежурлаха график наринаар сахина.

Г. КУРЧАТОВ,
Галуута-Нуурай посёлково Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ.

ХИЛЫН СААНАҺАА

телефон-телеграф-радио

УЛААН-БААТАР

МНРП-гэй алдарта ой

ТАСС

Монголой Арадай-революционно партиин эмхидхэгдэн байгуулагдаһаар 54 жэлэй ой партиин 1-дэ гүйсэбэ. Монгол арадай суута хүбүүн Д. Сүхэ-Баатар түрүүтэй монгол революционернүүдэй зарлаһан съезд дээрэ энэ парти тогтоогдоһон юм.

МНРП марксизм-ленинизмын, пролетарска интернационализмын гол ёһонуудые үндэһэ болгоһон, эб найрамдалта гадаадын политика сэхэ шууд баримтална, КПСС-тэй, мүн бусад аха дүү партинуудтай хани барисаагаа улам үргэдхэнэ, гүнзэгырүүлнэ.

ЖЕНЕВЭ

Профсоюзна конференци нээгдэбэ

ТАСС

Үйлэдбэридэхи байдал, ажалай гурим сахилга, ажалшадай элүүр энхэ ба болбосон байдал һайжаруулһан асуудал зүбшэн хэлсэхэ Европын профсоюзна конференци эндэ февралиин 28-да нээгдэбэ.

Үнгэрэгшэ жэлэй январь соо Женевэдэ болоһон, Европын оронуудай профцентрнүүдэй хүтэлбэрилэгшэдэй уулзалгада хабаадагшадай шиидхэбэриин үндэһөөр энэ конференци зарлагдаа. Профсоюзна нэгэдэлнүүдэй түрүүлэгшэнэрэй гү, али генеральна секретарьнуудай толгойлдог Европын оронуудтахи профсоюзна нэгэдэлнүүдэй делегацинууд конференциин хүдэлмэридэ хабаадана.

КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, ВЦСПС-эй түрүүлэгшэ А. Н. Шелепин ВЦСПС-эй делегациие толгойлно.

СОФИ

Билдагуушалгын, урбалтын политика

ТАСС

Болгариин «Работническо дело» газетэ «Эб найрамдалай ба социализмын аша туһада зүришэлгэ» гэһэн гаршагтай статья толилбо. Тодорхойлон хэлэбэл, энээн соонь иигэжэ тэмдэглэгдэнэ: Гансашье уласхоорондын коммунис ба хүдэлмэришэнэй хүдэлөөндэ, аха дүү социалис оронуудта бэшэ, мүн оронойнгоо хүдэлмэришэн ангида эсэргүү ябуулгануудые Хитадай хүтэлбэрилэгшэд хэнэ. Маоистнууд дэрэлхы харxис хараа бодолоо хүсэлдүүлхые оролдон, социалис байгуулалтын социально-экономическа зорилгонуудые бэелүүлгын хэрэг хойшоо татана.

БУЭНОС-АЙРЕС

Шухала шиидхэбэри

ТАСС

Нютагай засагай зургаанай һунгалтын үеэр юридическэ нюурай эрхэ түлөөлэлгэ КПА-да олгохо гэһэн Мисьонес провинциин һунгуулиин трибуналай шиидхэбэриие Аргентинын Компартиин (КПА) ЦК-гай секретариат «Политическэ онсо шухала ушар» гэжэ нэрлэбэ. Энэнь ямар ушартайб гэхэдэ, һунгуулиин кампаниин үедэ эндэхи Компарти бусад политическэ партинуудтай адли эрхэтэйгээр ябуулга хэхэ болоно.

БЕРЛИН

МДФЖ-гэй МЭДҮҮЛГЭ

ТАСС

Эхэнэрнүүдэй уласхоорондын демократическа федераци мэдүүлгэ тунхаглаһандаа, Эхэнэрнүүдэй уласхоорондын үдэр — мартын 8-най һайндэрые ООН-ой шиидхэбэреэр байгша ондо сонсхогдоһон Эхэнэрнүүдэй жэлэй гол шухала хуби болгохо уряатайгаар хандаһан байна.

Байгша ондо Эхэнэрнүүдэй уласхоорондын үдэр — мартын 8-нние һайндэрлэлгэ фашизмые Совет Армиин, тэрэнэй союзнигуудай илаһаар 30 жэлэй ойдо бэлэдхэлтэй тудалдана гээд МДФЖ тэмдэглэнэ. «Хүн түрэлтэндэ эсэргүүгээр нацизмын үйлэдэһэн хэмгэ ябуулгануудые дабтуулхагүйбди гэжэ түрүү үзэлтэй, эб найрамдалда дуратай олон зуугаад миллион хүн 30 жэлэй урда тээ шахаа тангаригаа үгөө һэн. — гээд мэдүүлгэ дотор хэлэгдэнэ. — 1945 оной декабриин 1-дэ эмхидхэгдэһэн МДФЖ бүхы дэлхэйн ажалшадай һанал нэгэтэй байхын түлөө, эб найрамдалай түлөө тэмсэлдэ ехэ туһа хүргэжэ байна».

ЖЕНЕВЭ

Хархис муухай ябуулгануудые болюулгаха

ТАСС

Хүн зоной эрхэ хамгаалдаг ООН-ой комисси Чилиин улад зоной эрхэ бүдүүлигээр эбдэгдэжэ байһан тухай асуудалые зүбшэн хэлсэжэ үргэлжэлһөөр.

Чилиин сэрэгэй хуатын түрмэһөө һаяхан мултарһан, Арадай нэгэдэлэй правительствын юстициин министр байһан Хорхе Тапиагай хэлэһэн үгыень сессидэ хабаадагшад шагнаһан байгаа. Чилиин дээрмэшэ сэрэгүүдэй харxис муухай ябуулганууд тухай, политическэ үзэл бодолойнгоо түлөө хаагдаһан хүнүүдые зэрлиг бүдүүлигээр хэһээжэ, харшалжа байһан тухай хөөрэбэ.

Чилиин сэрэгэй хунтын зэрлиг ябуулгануудые мүрдэхэ, шэнжэлхэ уласхоорондын комиссиин мэдээнүүд, тобшололнууд тухай Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй түлөөлэгшэ, СССР-эй Наукануудай академиин гүрэнэй ба эрхын институдай директор В. Н. Кудрявцев элидхэн мэдээсээ. Хүнэй эрхэ һэргээхэ, политическэ үзэл бодолойнгоо түлөө түрмэнүүдтэ хаагдаһан бүхы хүнүүдые дары сүлөөлхэ уряатайгаар сессидэ хабаадагшад хүн зоной эрхэ хамгаалдаг ООН-ой комиссида хандаа гэжэ тэрэ хэлэбэ.

ХЬЮСТОН

Хамтын ниидэлгэдэ бэлэдхэл хэнэ

ТАСС

«Союз», «Аполлон» гэжэ замбуулинай онгосонуудай хамтын ниидэлгэдэ бэлэдхэлэй ээлжээтэ шата Америкын зүүн-урда хубидахи энэ ехэ хото шадар байдаг Л. Джонсоной нэрэмжэтэ замбуулинай жолоодогдодог онгосонуудай түбтэ дүүрэжэ байна. Совет космонавтнууд, американ астронавтнууд хоёр долоон хоногой гуршa соо эршэмтэй бэлэдхэл хэбэ. Апрель һарада Москва шадархи Звёздный хотодо хамтын иимэ һорилгонууд үнгэргэгдэхэ юм.

Хамтын һорилгонуудай үеэр хоёр экипаж хоорондоо һайн харилсаа тогтооһон байна гэжэ А. Леонов хэлэбэ. Бидэ хэн хэндээ бүрин этигэжэ, эдэбхитэйгээр ажаллаабди.

«Союз-Аполлон» — гэжэ хамтын ниидэлгэдэ ехэ бэлэдхэл хэжэ байһан тухайдаа США-гай талаһаа тэрэнэй техническэ директор Г. Ланни тэмдэглээ.

ТОБШОХОНООР...

ВЕНЭ. Нефть үйлэдбэрилжэ, ондоо гүрэнүүдтэ худалдадаг оронуудай эмхиин (ОПЕК) министрнүүдэй өөрсэ янзын конференци гурбан үдэрэй турша соо эндэ боложо дүүрэбэ.

Нефтиин үнэ сэнгэй дээшэлэлгые буруушааһан шиидхэбэри конференци дээрэ абтаа. Гэхэтэй хамта, хэрбээ баруунай промышленна түрүү оронуудта мүнгэнэй үнын саашадаашье унаад байгаа һаань, шухала хэмжээнүүдые абаха эрхээ тэрээндэ хабаадагшад өөһэдтөө үлөөһэн байна.

РИМ. 1969 онһоо 1974 он болотор Италида шэнэ түхэлэй фашистнууд 2134 һүйдхэлтэ, харша ябуулга хээ.

ЛОНДОН. Аккумуляторaар хүдэлдэг электрическэ автобус Манчестер хотын үйлсэнүүдээр ябажа эхилбэ.

КАБУЛ. Экономическа, техническэ, харилсаа холбоогоо хүгжөөхэ тухай СССР-эй правительствын, Афганистанай Республикын правительствын хоорондохи хэлсээндэ эндэ гар табигдаба.

НЬЮ-ЙОРК. 1974 ондо «Ехэ Нью-Йоркын» райондо юумэнэй үнэ сэн 10,7 процентээр хүндэрһэн байна.

НАЙРОБИ. Гэнтын аюул усалһаа хохидоһон Зүүн Африкадахи энэ орондо уласхоорондын туһаламжа үзүүлхээ ошоһон совет бүлэг летчигууд Найробиһоо Руандын ниислэл — Кигали хото худар 101 рейс хэбэ.

(ТАСС).

САЯАНҺАА ВИТИМ ХҮРЭТЭР

КОЛХОЗОЙ СОЁЛОЙ ҮДЭР

Баянгол тосхоной «Ошохон» гэһэн агитбригада колхозойнгоо Соёл, Үржэл тосхонуудта ошожо, концерт наада харуулба. Энэ концерт 1974 ондо дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ илажа гараһан залуушуулда зорюулагдаһан байгаа. Мүнөө тус агитбригадын гэшүүд Хара уһан, Яһы, Хүнтэй дээрэ түбхинэһэн ажахыгаа малшад, таряашадта айлшалхаар программаяа шэнэлжэ эхилбэ.

Колхозой соёлой үдэртэ бэлэдхэжэ байха үедөө эдэнэр хүршэ колхозуудта ошожо, концерт харуулһан байна. Эдэнэр хэдэн хоногой туршада Уланай, Хилганын колхозуудай, Баргажанай совхозой малшад, механизаторнуудта һайн программатай концерт харуулжа, нэрьемэ альга ташалгаар үдэшэгдэбэ. Мүн эдэнэр Хурамхаанай аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой, Могойто тосхоной ажалшадта хүрэһэн байха юм.

Агитбригадын гэшүүдэй дунда ажахын түрүүшүүл — һаалишан, хонишон, комбайнер, тракторист мэргэжэлтэй артистнууд олон.

Октябриин Революциин ордента хонишон Даша-Нима Сундуев, залуу хонишод Михаил Дабаев, Александр Чимитцыренов, колхозой комсомолой эхин организациин секретарь Давыд Раднаев болон бусад хамтадаа 64 хүн агитбригадада тоологдоно. Эдэнэр аймагай түбтэ ерэжэ, соёлой үдэрые нээһэн байна.

Аймаг дотор түрүүлэн соёлой үдэрые эхилһэн тус агитбригадын гэшүүдэй харуулһан концерт наадан үндэрөөр сэгнэгдэжэ, бүлэг артистнуудта ВЛКСМ-эй райкомой, ажалшадай депутадуудай Баргажанай аймгүйсэдкомой соёлой таһагай зүгһөө үнэтэ бэлэгүүдээр шагнагдаба. Тиихэдэ агитбригадын коллектив КПСС-эй райкомой, аймгүйсэдкомой Хүндэлэлэй грамотаар, магнитофоноор шагнагдаа.

— Эдэ үдэрнүүдтэ сүлөө тухагүй ажаллажа ябаһан ажахынгаа хүдэлмэрилэгшэдэй сүлөөтэй сагаа энеэдэ зугаатай, хүхюун баяртайгаар үнгэргэхэ хэрэгтэ «Ошохон» гэһэн агитбригадын гаргаһан үүсхэл аймаг дотор һайшаагдажа эхилэнхэй. Мүнөө эдэнэр өөрынгөө ажахын малшад, таряашадта концерт харуулхаһаа гадна, хүршэнэртөө айлшалжа эхилһэниинь һайшаан магтамаар, — гэжэ Уланай колхозой парткомой секретарь П. Л. Дашиев мэдүүлнэ.

Манай корр.

НЮТАГАА АЙЛШАЛБА

Буряадай гүрэнэй Х. Намсараевай нэрэмжэтэ драмын театрай артистка Людмила Лопсоновна Дугарова театральна искусствые хүгжөөлгэдэ габьяатай байһанайнгаа түлөө 1974 ондо Буряадай АССР-эй габьяата артистка гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэдэ хүртөө һэн.

Һүүлэй жэлнүүдтэ Людмила Дугарова хэдэн олон рольнуудые гүйсэдхэһэн байна.

Людмила Лопсоновна манай Аха нютагай басаган юм. Мүн буряад драмын театрай артистка Нина Гармаевна Токуренова Аха нютагта түрэһэн намтартай. Һаяхан нютагаймнай хоёр басагад Орлик тосхондо айлшалжа, нютагайнгаа ажалшадтай уулзаһан байна.

П. ЖУЖАЕВ,
манай корр.

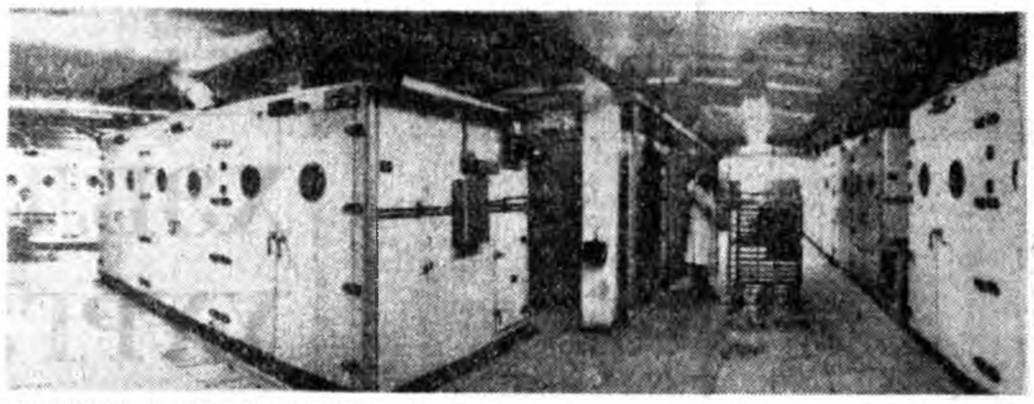

Шэнэ ансамбль

Бага-Куналейн соёлой байшанда залуушуулай оркестрэй шэнэ ансамбль эмхидхэгдэбэ. Хүгжэмэй һургуулиин багша Вера Катникова тэрэниие хүтэлбэрилнэ. Тэдэнэр богонихон саг соо һонирхолтой программа бэлдэжэ, залуушуулай үдэшые ирагуу хүгжэмэй аялгаар шэмэглэн гоёожо шадаа.

Энэ ансамбльда хабаадалсаха дуратайшуул нютагай залуушуулай дунда олон байгаа. Залуу колхознигууд С. Фурманов, В. Смолин, К. Кауров, С. Семенников гэгшэд бэрхэ хүгжэмшэд боложо шадаа.

Хүгжэмэй ансамбль үшөө нэрэтэй болоодүй. Гоё һайхан, таатай зохид нэрэ һанахын түлөө конкурс нютагай зоной дунда соносхогдобо. Гэбэшье хүгжэмшэд ансамблиингаа нэрэтэй болохые хүлеэгээд миин һуунагүй. Агуу Илалтын 30 жэлэй ойдо зорюулагдаһан программа бэлдэжэ эхилээ.

«Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай жэлнүүдтэ баатарай үхэлөөр унаһан сэрэгшэдэй эжынэрэй нэрэ хүндэдэ» гэһэн темээр хүгжэмтэ концерт табихаар хараална.

В. БОРИСОВ.

Бэшүүр.

Кабанскын шубуунай фабрикын барилга 9-дэхи табан жэлэй шухала барилгануудай тоодо оролсодог юм. Байгша оной февралиин эхеэр тус фабрикын хоёрдохи ээлжээнэй барилгые Гүрэнэй комисси тушаажа абаа. Тэрэнэй түрүүшын ээлжээн ашаглалгада үгтэһөөр эгээ жэл болобо.

Шубуудые харууһалха, эдеэлүүлхэ, байрыень сэбэрлэхэ хүдэлмэри сүм оньһожоруулагданхай. Фабрикада «Универсал-50» түхэлэй 9 инкубатор табигданхай. Тэрэнэй туд бүридэ нугаһанай 45 мянган үндэгэн табигдажа, дальбараа болгогдодог байна. Мүн тэндэ түхеэрэгдэһэн кормоцех сүүдхэ бүридэ 8 тонно тэжээл буйлуулна.

1974 оной март һарада эндэ асарагдаһан «Черри-Велли» гэжэ шэнэ үүлтэрэй нугаһан үсхэбэрилэгдэнэ. Эдэнь түрүүн эндэ үсхэбэрилэгдэдэг «Бельц» үүлтэрэй нугаһануудһаа үдэсөөрөө, мүн түргэн томо болодогоороо үлэмжэ һайн юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: 1. Инкубаторнууд. 2. Үндэгэнэй склад соо.

В. ГАУЧЕНОВЭЙ.
фототекст.

ЕХЭ ШҮҮБЭРИ

Хорниин совхозой Г. Н. Стрекаловский СССР-эй ДОСААФ-ай лотерейн хоёр билет худалдажа абаһан байгаа.

Һаяхан шалгажа үзэхэдэнь, хоёр биледэйнь нэгэниинь золтой байшаба. Тэрэ 3500 түхэригэй «Запорожец-968» түхэлэй автомобиль шүүгээ.

Б. ЛАИДАПОВ.

ҺАЛХИ УРИДЛАН УРИЛДАА

Улаан-Үдэ хотодо, авиационно заводой стадион дээрэ февралиин 22—23-най үдэрнүүдтэ мүльһэн дээрэ 500 кубическа сантиметр классай мотоциклаар уласхоорондын урилдаан үнгэргэгдэбэ. Һонирхолтой энэ мүрысөөндэ мотоциклаар дэлхэйн олохон оронуудай урилдаанда хабаадалсаһан Монголой Арадай Республикын спортын мастернууд Юмбуу, Дамдин-Сүрэн, Доржханд, мүн Эрхүүгэй, Ангарскын командანууд хабаадаба. Манай командада спортын мастерта кандидадууд Олег Леонов, Николай Рыбаков, Владимир Сенных болон Валерий Иванов оролсон, республикынгаа спортын нэрэ хүндые хамгаалаа.

Түрүүшын үдэрэй мүрысөөндэ командануудай хоорондын түрүү һууриин түлөө тэмсэл болоо. Тэрээндэ спортсмен бүхэн табан удаа урилдажа, тус бүридэнь таба дахин тойрохо (тойродогынь 400 метр) ёһотой байгаа. Эндэ Эрхүүгэй, МНР-эй командануудай хоорондо илангаяа шанга тэмсэл болоо.

Тэрэ үдэрэй дүнгөөр 38 очкотой болоһон Эрхүүгэй команда илаһан байна. МНР-эй команда 20 очкотой, хоёрдохи, Буряадай АССР-эй команда гурбадахи, 15-очкотой Ангарскын команда дүрбэдэхи һуури эзэлһэн байха юм.

Хоёрдохи үдэрэй урилдаан өөр хоорондоо түрүү һуури эзэлхын түлөө үнгэргэгдөө. Эндэ Эрхүүгэй А. Гладышев, МНР-эй Юмбуу, Буряадай АССР-эй Н. Рыбаков гурбанай хоорондо шанга тэмсэл болоо.

Анатолий Гладышев 15 очко абажа, түрүү һууриda гараһан байна. Юмбуу 14 очкотойгоор хоёрдохи, Ангарск хотын спортсмен Сергей Трошков 13 очкотойгоор гурбадахи һуури эзэлээ. Буряадай АССР-эй хурдан мотоциклист Николай Рыбаков нилээд найдабаритайгаар урилдажа ябаһан аад, азагүйдэжэ, мүргэлдэһэнһөө болижо, мүрысөөнһөө гаргагдаһан байна. Зүгөөр манай республикын спортсменүүд иимэ маркын мотоциклаар түрүүшынхеэ урилдаһан ба мүн һорилго бэлэдхэлээр бага байшоо.

Энэ мүрысөөн эмхидхэлэй талаар һайн, Улаан-Үдэ хотын ажалшадта тон һонирхолтойгоор үнгэрөө.

В. ОЛЬХОВАТСКИЙ,
ДОСААФ-ай обкомэй түрүүлэгшын орлогшо.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: (зүүн гарһаа) Юмбуу, А. Гладышев, С. Трошков. 2. Доржханд урилдаанай эхилхын урда тээ. 3. Урилдаанай харгыда.

А. ШАРИПОВАИ фото.

ХАБАРАЙ ЭХИН ҺАРА

Февраль һара барагдажа, мартын игаабарита үдэрнүүд эхилбэ. Үдэр ерэхэ бүри наранай шараса шангададаг бээз. Үдэр нилээд ута боложо, хаа хаанагүй дулааржа захалба. Манай республикада мартын тэн багаар саһан хайлажа, һайрамай уһан харьялан урдажа эхилдэг байна.

Март һарада саган уларилай ямар байха тухай асуудал бултаниие һонирхуулна ёһотой.

Манай республика дотор байгша оной март һарада урда жэлнүүдэйхиһээ 1—3 градусаар үлүү хүйтэн байхаар багсаагдана. Тиин һарын туршада дунда зэргээр 12—17 градус хүйтэн байха жэшээтэй.

Һарын түрүүшын арбан хоногто бага зэргэ саһан бударха, баруун-хойто зүгһөө секундын 10—15 метр хүсэтэйгөөр һалхилхаар хүлеэгдэнэ.

Хоёрдохи арбан хоногто бага зэргэ үүлэтэй, һүүл тээшээ саһан орохо, шуургалха, баруун-хойто зүгһөө секундын 10—15 метр хүсэтэйгөөр һалхилха байна. Һарын түрүүшын арбан хоногто һүниндөө 27—32, бусад үдэрнүүдтэнь һүниндөө 20—25, үдэртөө 8—13, зарим үдэрнүүдтэ 0—5 градус хүрэтэр хүйтэн байхаар хүлеэгдэнэ.

Мүн гурбадахи арбан хоногто саһан бударха, шуургалха байна.

Байгал-Амарай түмэр харгын барилга шадархи нютагуудта нэгэдэхи, хоёрдохи арбаад хоногто һүниндөө 30—35 үдэртөө 13—18 градус хүйтэн болохо зэргэтэй. Гурбадахи арбан хоногтонь һүниндөө 20—25, үдэртөө 8—13 градус хүйтэн байха зэргэтэй. Һарын тэн багаар һүниндөө 12—17, үдэртөө хоёр градус хүйтэнһөө гурбан градус хүрэтэр дулаарха юм.

Һарын эхин, һүүл багаар бага зэргэ саһан орохо, баруун хойто зүгһөө секундын 10—15 метр хүсэтэйгөөр һалхилха байна.

Н. АФОНИНА,
Улаан-Үдын гидрометобсерваториин директор.

БОЛОҺОН УШАР
ТАЙГЫН «ХУЛГАЙШАН»

Саянай совхозой үнинэй хонишон Сокто Зодбоев үүрэй сайхын үеэр бодожо, хонидоо эдеэлүүлхэеэ гараба. Хорёо соогоо үбһэ хаяжа тараагаад, хонидойнгоо далай үүдэндэ хүрэжэ ябатарнь, урдаһаань үүдээ дэлбэ түлхин харайлдан гараһан хонид эзэнээ мухариса дайран айдаба.

Арайхан гэжэ хүл дээрээ тогтоһон Сокто Зодбоев мэгдэбэшье, һэжэгтэй ушарал болоһониие тухайлан, даб гэхэ мүртөө, гартаа ороһон шидам шүүрэн абажа далайба. Уданшьегүй нэгэ томо хонин хоолойдоо аһаһан арьяатаниие шэрээд гаража ерэбэ. Шэнэһэн шидам баряад зогсожо байһан хонишон арьяатанай толгой руу аһан шадалаараа буулгажа мэдэбэ.

Харан гэһээнь хонидонь добтолоошо — тайгын соохор шэлүүһэн хэбтэбэ. Нигэжэ урдань тус совхозой хонин һүрэгтэ олон удаа добтолдог байһан ойн энэ «хулгайшан» хониной хашаа соо үхэлөө олоо.

Б. ЯБЖАНОВ,

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда. «Ажалдаа дуратай байха» — А. Багранцевагай статья. СССР-эй Верховно Соведэй Президиумдэй Указ. «Республикымнай нэгэ үдэр» — суглуулбари.

Хоёрдохи хуудаһанда. «Хүндэтэ эрхэ» — Р. Макальскаягай статья. «Комплексно — аша үрэтэй» — Ф. Кренделевэй статья.

Гурбадахи хуудаһаяда. «Багульник» — уран зохёолой хуудаһан.

Дүрбэдэхи хуудаһанда. Юртэмсэ дэлхэйн һонин. Телевидениин долоон хоногой программа.

СЭНХИР ЭКРАН

ТЕЛЕВИДЕНИ

Мартын 3-һаа мартын 9 болотор

ПОНЕДЕЛЬНИК, 3

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ. 18.00 — Дамжуулгын программа. 18.05 — Үхибүүдтэ мультфильмнүүд харуулагдаха. 18.45 — И. Кузьминагай концерт. 19.15 — «Актау хушуунда» — телеочерк. 19.30 — «Мүрысөөн — олон түмэнэй үүсхэлтэ хэрэг». 20.03— «Уласхоорондын шэнжэлэл». 20.25 — «Колхида-608» — телеочерк. 20.35 — «Танай бэшэгүүдээр». Баунтын хүнүүд тухай хөөрөөн. 21.00 — «Двенадцатый игрок» — телеочерк. 21.25 — Илалтын 30 жэлэй ойдо. «Факел». Сэрэгэй дуунуудай конкурс. 22.05 — «Эсэгэ ороноо хамгаалха Агууехэ дайн — Экранда». «Завтра будет поздно» — уран һайханай фильм.

ВТОРНИК, 4

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 10.05 — «Гоё һайхан даа, манай ой соо» — телевизионно документальна фильм түрүүшынхеэ харуулагдаха (үнгэтэ). 10.20 — «Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай түүхын хуудаһан». «Дайн байдалнай гол эрьелтэ». 11.50 — «Лев Толстой». Уран зохёолшын миндаһан дээрэ бэшэгдэһэн үгэ. 12.30 — «Воскресный день Шерифа» — мультфильм (үнгэтэ). 12.40 — 12.50 — Забһарлалга. 12.50 — Шэнэ һонин. 13.00 — «Орленок» — гэжэ телестудиин концертын зал (үнгэтэ). 13.45 — «Мартагдашагүй уулзалганууд». 14.15 — «Спортын һонин» (үнгэтэ). 14.35 — «Хабаяа туршаял, басагад!» (үнгэтэ). 16.05 — «Хүн ба хуули». 16.35 — 16.45 — Забһарлалга. 16.45 — «Экранда — кинокомеди». «Укротительница тигров» — уран һайханай фильм (үнгэтэ). 18.30 — «Время» — мэдээсэлэй программа.

Улаан-Үдэ. 19.00 — Үхибүүдэй духовой оркестрэй концерт. 19.30 — «Уласхоорондын шэнжэлэл» (буряадаар). 19.45 — Телевизионно һонин.

«Орбита». 20.05 — «Хабаяа туршаял, басагад!» (үнгэтэ). 22.05 — «Экранда — кинокомеди». «Укротительница тигров» — уран һайханай фильм» (үнгэтэ). 23.50— 24.00 — Забһарлалга. 24.00 — «Время» мэдээсэлэй программа.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ. 18.00 — Үхибүүдтэ мультфильмнүүдэй программа харуулагдаха.

«Орбита». 19.00 — «А. Киселёв наадана» (үнгэтэ). 19.15 — «Мартагдашагүй уулзалганууд». 19.45 — «Спортын һонин» (үнгэтэ).

Улаан-Үдэ. 20.05 — «Театртай уулзалганууд». 20.30 — Концерт. 21.15 — «Беги, чтобы тебя поймали» — уран һайханай фильм.

СРЕДА, 5

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 10.05 — Эрдэм дэлгэрүүлхэ фильмүүдэй программа (үнгэтэ). 10.30 — Н. А. Некрасов. «Волго дээрэ». 11.00 — «Неждановагай үйлсэдэ». 12.00 — Обществоведени. «Ажал тухай хуулинууд». 12.30 — «Пионерэй скрипкэ» — мультфильм (үнгэтэ). 12.40 — 12.50 — Забһарлалга. 12.50 — Шэнэ һонин. 13.50 — «Уран гартан» (үнгэтэ). 13.30 — Түбэй телевидениин ба Бүхэсоюзна радиогой ород дуунай хоорой концерт. 14.15 — «Мүнөөнэй эрдэм наука». 14.45 — «Кино болгон буулгагдаһан уран зохёолнууд». «Мертвые души» — уран һайханай фильм. 16.25 — 16.35 — Забһарлалга. 16.35 — «Америкэ гурбан жэлэй үнгэрөөд байхада» — телевизионно документальна фильм түрүүшынхеэ харуулагдаха (үнгэтэ). 17.30 — И. Дунаевскиин зохёолнуудай концерт. Союзуудай Байшангай Колонно залһаа дамжуулга хэгдэхэ. 1-дэхи хэһэг. 18.30 — «Время» — мэдээсэлэй программа. 19.00 — И. Дунаевскиин зохёолнуудай концерт. 2-дохи хэһэг.

Улаан-Үдэ. 19.45 — Телевизионно һонин. 20.05 — Соносхолнууд.

«Орбита». 20.15 — «Кино болгон буулгагдаһан уран зохёолнууд. «Мертвые души». 21.55 — «Америкэ гурбан жэлэй үнгэрөөд байхада» — телевизионно документальна фильм (үнгэтэ). 22.50 — Фигурна һолжоролгоор дэлхэйн чемпионат. Хоёр-хоёроороо һолжоролго. Богони программа. США-гай Колорадо-Спрингс хотоһоо дамжуулга хэгдэхэ (үнгэтэ). 23.50 — 24.00 — Забһарлалга. 24.00 — «Время» — мэдээсэлэй программа.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ. 18.55 — «Лахти» гэжэ телеочерк үхибүүдтэ харуулагдаха. 19.15 — «Техникын һониной мэдээсэлнүүд».

«Орбита». 19.45 — И. Дунаевскиин зохёолнуудай концертын 2-дохи хэһэгэй үргэлжэлэл.

Улаан-Үдэ. 20.15 — «Экран» — телевизионно суглуулбари. 21.15 — «Салют, Мария!» — уран һайханай фильм (1-дэхи сери).

ЧЕТВЕРГ, 6

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 10.15 — Социалис оронуудай документальна фильмүүдэй программа (үнгэтэ). 10.50 — «Бидэнэр байгаалитай танилсанабди». 11.10 — В. Катаев. «Полкын хүбүүн». Уран зохёолой дамжуулга. 11.40 — «Эрдэмтэдэ үгэ үгтэнэ» (үнгэтэ). 11.55 — «Ород хэлэн». 12.40 — «Спортлотогой» тираж (үнгэтэ). 12.50— Шэнэ һонин. 17.00 — «Хонхохон» гэжэ театр (үнгэтэ). 13.15 — «Шатарай һургуули». 13.45 — Фигурна һолжоролгоор дэлхэйн чемпионат. Хоёр-хоёроороо һолжоролго. Богони программа. США-гай Колорадо-Спрингс хотоһоо дамжуулга хэгдэхэ (үнгэтэ). 15.05 — «Амангельды» — уран һайханай фильм. 16.20 — «Олон түмэнэй ленинскэ университет». 16.50 — 17.00 — Забһарлалга. 17.00 — Футболоор Европын чемпионуудай кубогта хүртэхын түлөө мүрысөөн. «Бавария» (ФРГ) — «Арарат» (СССР). ФРГ-һээ дамжуулга хэгдэхэ (үнгэтэ). 18.30 — «Время» — мэдээсэлэй программа.

Улаан-Үдэ. 19.00 — Багашуулда зорюулагдаһан дамжуулга. 19.25 — Телевизионно һонин. 19.45 — «Талын галнууд» — телевизионно журнал (буряадаар). 20.15 — «Сахариг ба тэмдэг» — телеочерк.

«Орбита». 20.35— «Амангельды» — уран һайханай фильм. 21.50 — «Олон түмэнэй ленинскэ университет». «Коммунизмда эсэргүү үзэл сурталай буруугалга». 22.20 — Футболоор Европын чемпионуудай кубогта хүртэхын түлөө мүрысөөн. «Бавария» (ФРГ) — «Арарат» (СССР). ФРГ-һээ дамжуулга хэгдэхэ (үнгэтэ). 23.50 — 24.00 — Забһарлалга. 24.00 — «Время» — мэдээсэлэй программа.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ. 18.00 — Үхибүүдтэ мультфильмнүүд харуулагдаха.

«Орбита». 19.00 — Фигурна һолжоролгоор дэлхэйн чемпионат. Хоёр-хоёроороо һолжоролго. США-гай Колорадо-Спрингс хотоһоо дамжуулга хэгдэхэ (үнгэтэ). 20.25 — «Спортлотогой» тираж (үнгэтэ).

Улаан-Үдэ. 20.35 — Ямурнер. «Оправдайте ее». Черемховой драмын театрай зүжэг.

ПЯТНИЦА, 7

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 10.05 — «70-аад онуудай комсомолшууд» — документальна фильмүүдэй программа. 11.00 — «Түрэл орон доторнай». Латвиин Совет Социалис Республика. 11.30 — «Манай үеын эхэнэрнүүд». 12.00 — Хариин эстрадын артистнарай концерт. (үнгэтэ). 12.35 — «Зураг бүхэндэ—наран» (үнгэтэ). 12.50 — Шэнэ һонин. 13.00 — «Эдиршүүлэй оюун бэлиг» (үнгэтэ). 13.25 — «Ургы» — телевизионно уран һайханай фильм түрүүшынхеэ харуулагдаха (үнгэтэ). 14.50 — «Москва ба москвагайхид». 15.00 — «70-аад онуудай комсомолшууд» — документальна фильмүүдэй программа. 15.55 — «Цирк арена дээрэ» (үнгэтэ). 16.50 — 17.00 — Забһарлалга. 17.00 — «Театргай уулзалганууд». Искусствын хүдэлмэрилэгшэдэй Түбэй байшангһаа дамжуулга хэгдэхэ (үнгэтэ). 18.15 — «Фольклор» наадана». Фильм-концерт (үнгэтэ). 18.30 — «Время» — мэдээсэлэй программа.

Улаан-Үдэ. 19.00 — «Хүгжэлтэ дэбжэлтэ» гэһэн программа. 19.00 — Телевизионно һонин. 19.50 — Илалтын 30 жэлэй ойдо. «Агууехэ баатаршалга». 20.25 — Телевизор харагшадай захилаар Эхэнэрнүүдэй уласхоорондын үдэр — Мартын 8-да зорюулагдаһан концерт.

«Орбита». 21.00 — Эхэнэрнүүдэй уласхоорондын үдэр — Мартын 8-да зорюулагдаһан баярай суглаан ба концерт. Кремлиин Съездүүдэй ордонһоо дамжуулга хэгдэхэ (үнгэтэ).

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ. 18.00 — «Факел». «Спортын һонинууд». 18.30 — Декабристнуудай буһалгаанай 130 жэлэй ойдо. «Самоотверженные жены».

«Орбита». 19.00 — СССР-эй арадай артистка И. Архиповагай концерт. 19.30 — «Москва ба москвагайхид». 20.00 — Фигурна һолжоролгоор дэлхэйн чемпионат. Эрэшүүлэй программа. США-гай Колорадо-Спрингс хотоһоо дамжуулга хэгдэһэн (үнгэтэ).

Улаан-Үдэ. 21.00 — «Салют, Мария!» — уран һайханай фильм (2-дохи сери).

СУББОТО, 8
ЭХЭНЭРНҮҮДЭЙ УЛАСХООРОНДЫН ҮДЭР

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 10.05 — «Поэдүүд — эхэнэрнүүдтэ». 10.35 — «Үглөөнэй почто». Хүгжэмтэ программа. 11.05 — «Һайн шанартай эд бараа ехээр бүтээхэ» (үнгэтэ). 11.35 — Фигурна һолжоролгоор дэлхэйн чемпионат. Эрэшүүлэй программа. США-гай Колорадо-Спрингс хотоһоо дамжуулга хэгдэхэ (үнгэтэ). 12.35 — «Шамда наран бнигү? — мультфильм (үнгэтэ). 12.50 — Шэнэ һонин. 13.00 — «АВБГДейка» (үнгэтэ). 13.30 — «Таанадта, гүрэлхидтэ». 14.00 — «Этот чудак Андерсен» — телевизионно зүжэг. 15.00 — «Элүүр энхэ байлга» — гэжэ программын почто. 15.30 — «Амитадай аймаг» (үнгэтэ). 16.35 — «Советскэ Союз тухай хариин айлшадай һанамжа» (үнгэтэ). 16.50 — 17.00 — Забһарлалга. 17.00 — «Сэнхир галхан». Эхэнэрнүүдэй уласхоорондын үдэр — Мартын 8-най һайндэртэ зорюулагдаһан дамжуулга. 19.00 — «Время» — мэдээсэлэй программа. 19.30 — «13 стульев» — богони зүжэгүүдэй телевизионно театр (үнгэтэ). 20.35 — «Москвичка» — телевизионно клуб (үнгэтэ). 21.30 — «Мартагдашагүй кинолентэнүүд». «Член правительства» — уран һайханай фильм. 23.50 — 24.00 — Забһарлалга. 24.00 — «Время» — мэдээсэлэй программа. 00.30 — «Дуун-75» (үнгэтэ). 00.35— «Поэдүүд — эхэнэрнүүдтэ».

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ. 11.00 — «Эхын паспорт» — телевизионно документальна фильм. 11.30 — «Что вы знаете о Марецкой» — телевизионно уран һайханай фильм. 12.55 — «Дудинскаягай класс» — фильм-концерт.

ВОСКРЕСЕНИ, 9

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 10.05 — «Чиполлино» — мультфильм (үнгэтэ). 10.40 — «Таанадта, хүндэтэ эхэнэрнүүд» — концерт. 11.20 — Фигурна һолжоролгоор дэлхэйн чемпионат. Эхэнэрнүүдэй программа. США-гай Колорадо-Спрингс хотоһоо дамжуулга хэгдэхэ (үнгэтэ). 12.50 — Шэнэ һонин. 13.00 — «Советскэ Союзда алба хэнэб!». 14.00 — Хүнгэн атлетикээр Европын чемпионат. Польшоһоо дамжуулга хэгдэхэ (үнгэтэ). 14.20 — «Таабаринууд ба тайлбаринууд» (үнгэтэ). 14.35 — «Хүгжэмтэ киоск» (үнгэтэ). 13.05 — «Телевизор харагшадай асуудалнуудта «Правда» газетын политическэ шэнжэлэгшэ Ю. А. Жуков харюусана. 15.50 — «Киногоор аяншалагшадай клуб» (үнгэтэ). 17.00 — «Гансал Урал» — документальна фильм. 17.00 — «Люди и манекены» — телевизионно уран һайханай фильм түрүүшынхеэ харуулагдаха. 3-дахи фильм. 19.00 — «Останкинадахи концертын студи урина». Эстрадын концерт (үнгэтэ). 20.30 — «Хүдөөгэй час». 21.30 — Илалтын 30 жэлэй ойдо. «Тревожное счастье мое» — телевизионно документальна фильм. 22.35 — Дайнай үеын дурасхаалда». «Актриса» — уран һайханай фильм. 23.50 — 24.00 — Забһарлалга. 24.00 — «Время» — мэдээсэлэй программа.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ. 11.20 — «Нина Ургант» — телевизионно документальна фильм. 12.05 — «Дикая собака Динго» — уран һайханай фильм. 13.45 — «КамАЗ — минии хуби заяан» — телевизионно документальна фильм.

Редактор
Ц. Ц. ЦИБУДЕЕВ.

□ 1 дэхи хуудаһан □ Типография управления по делам издательств, полиграфии и книжной торговли Совета Министров БурАССР Н-01339. Заказ №